

VINERI · 1 SEPTEMBRIE 2006 · ANUL LVI NR. 35

FONDAT ÎN 1951
FOAIA
80 ANI

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

De-aș avea...

**„Un simbol al unității românilor de pretutindeni”
Început de toamnă cu gust de prai de prune**

CALENDAR ORTODOX

4 septembrie, luni – Sf.Sfințit Mucenic Vavila, Episcopul Antiohiei; Sf.Prooroc Moise
5 septembrie, marți – † Sf.Prooroc Zaharia
6 septembrie, miercuri – † Pomenirea minunii Sf.Arhanghel Mihail în Colose; Sf.Mucenic Macarie
7 septembrie, joi – *Înaintepăznuirea Nașterii Maicii Domnului*. Sf.Mucenic Sozont
8 septembrie, vineri – (†) **Nașterea Maicii Domnului**
9 septembrie, sâmbătă – Sfinții și Dreptii părinți Ioachim și Ana; †) Sf.Cuvios Onufrie de la Vorona; Sf.Mucenic Severian; Cuv. Teofan Mărturisitorul
10 septembrie, duminică – Sf.Mucenițe: Mișodora, Mitrodora și Nimfodora Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci

AGENDĂ

4 septembrie

1958 – la București se deschide primul Concurs și Festival Internațional „George Enescu”.

5 septembrie

1858 – s-a născut în Pleșești, Alexandru Vlahuță, poet, prozator și gazetar.

6 septembrie

1817 – s-a născut, la Iași, Mihail Kogălniceanu, personalitate politică de primă mărime, unul dintre făuritorii României moderne.

1819 – s-a născut, la București, Nicolae Filimon, întemeietorul romanului românesc.

1987 – s-a stins din viață muzicantul din Mîcherechi, Teodor Covaci, premiat cu distincția „Maestru al Artei Populare”.

7 septembrie

1850 – s-a născut, la Roman, chimistul și medicul Constantin Istrati, unul dintre fondatorii Școlii românești de chimie.

1993 – s-a stins din viață scriitorul Eugen Barbu.

8 septembrie

1907 – s-a stins din viață, la Oradea, poetul și jurnalistul Iosif Vulcan.

9 septembrie

1804 – un violent incendiu pustiește Bucureștiul, distrugând Curtea Domnească și o bună parte din oraș.

10 septembrie

1919 – la Saint-Germain en Laye se semnează Tratatul de Pace dintre Puterile Aliate și Austria (prin care se recunoaște unirea Bucovinei cu România).

Decalogul
minoritarului

1. Înțelege că Dumnezeu a binevoit așa pentru tine.
2. Să nu-ți pierzi identitatea.
3. Să nu-ți uiți limba.
4. Nu te lăsa umilit.
5. Nu-i lăsa pe alții să hotărască în numele și în locul tău.
6. Cîstește memoria înaintașilor.
7. Învață-i pe urmașii tăi să-și prețuiască moștenirea.
8. Rezistă tuturor presiunilor asimilatoare.
9. Integrează-te în propria cultură.
10. Fii demn și te vor aprecia și ceilalți.

România

Pregătiri pentru o nouă ședință comună

Cei doi miniștri de externe, *Mihai Răzvan Ungureanu* și *Göncz Kinga*, au discutat luni, 28 august, despre agenda ședinței comune a celor două guverne, programată pentru luna noiembrie, la Budapesta. Göncz Kinga s-a aflat luni la București, într-o vizită oficială, având programate întâlniri cu președintele *Traian Băsescu* și cu premierul *Călin Popescu-Tăriceanu*, informează Mediafax.

Subiectul Fundației publice *Emanoil Gojdu* a revenit pe agenda bilaterală. Ministrul ungar de externe a declarat că Budapesta speră în ratificarea rapidă a Acordului de înființare a Fundației publice româno-ungare *Emanoil Gojdu*. Partea ungară a ratificat deja acest acord și așteaptă ca același lucru să se petreacă și la București, pentru a reuși să concretizeze proiectul.

Mihai Răzvan Ungureanu a declarat că i-a prezentat oficialului ungar „traseul” acestui acord, discuțiile care au avut loc până acum și variantele disponibile pentru a asigura un vot pozitiv asupra ordonanței de ratificare, în Parlamentul de la București. Reamin-

tim că proiectul de ratificare a fost blocat în Senat, după ce a trecut de Camera Deputaților. Acordul de înființare a Fundației Gojdu a fost semnat cu ocazia primei ședințe comune a guvernelor român și ungar, în octombrie 2005, dar a stârnit numeroase dezbatere în Parlamentul român, la baza acestor dispute fiind cerințele Bisericii Ortodoxe Române de garantare a protejării Fundației Gojdu de la Sibiu și a drepturilor ce decurg din Testamentul lui Gojdu.

Cei doi oficiali au mai discutat și despre protejarea drepturilor celor două minorități naționale. „În continuare, insistăm ca minoritatea română să aibă voce politică în Parlament”,

a afirmat Ungureanu. Pe agenda discuțiilor de luni s-a mai aflat pregătirea celei de-a doua ședințe comune a Guvernelor român și ungar, care va avea loc în noiembrie, la Budapesta.

Potrivit șefului diplomației ungare, echipele tehnice de la Budapesta încearcă să pregătească o agendă foarte concretă, care să determine niște rezultate clare. Pe această agendă s-ar putea regăsi posibilitatea liberalizării totale a pieței muncii din Ungaria pentru cetățenii români, după 2007, și proiectul conductei de gaz *Nabucco* – cu loarul de tranzit al gazelor naturale din regiunea caspică spre Europa de Vest.

Eva Iova

Bătănia

Excursie în Bihor

La sfârșitul lunii iulie, Autogovernarea Românească din Bătănia a organizat o excursie de o săptămână în Bihorul românesc. La excursie a participat un grup al comunității românești din Bătănia, însoțit de preotul ortodox *Ilie Ciocan*. În decursul a șase zile, cât a ținut mica vacanță, bătănienii și-au petrecut o zi plăcută la Băile Felix, au trecut și prin frumoasa

stațiune Stâna de Vale și au vizitat mai multe obiective de interes cultural și bisericesc. Au vizitat Mănăstirea Sfânta Cruce și Biserica cu Lună din Oradea, Schitul de la Stâna de Vale, Muzeul Aurului de la Brad, Muzeul de icoane de la Beiuș și au participat la Târgul meșterilor populari de la Oradea, organizat de Muzeul Țării Crișurilor.

A. L. Crișan

Încheierea ediției: marți, ora 18.00

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Început de an școlar
(Foto: Aurel Papp)

Budapesta

„Orizonturi
Transilvane”

Institutul Cultural Român din Budapesta organizează luni, 4 septembrie, cu începere de la ora 18.00, vernisajul expoziției „Orizonturi Transilvane”. Vor expune 20 de artiști plastici contemporani. Expoziția va fi deschisă publicului zilnic între orele 9.00–13.00 și 15.00–18.00, în perioada 26 septembrie – 1 octombrie 2006, la sediul ICR (Budapesta, str. Izsó nr. 5).

R. Păcș

De-aș avea...

În viața fiecărei așezări, fie oraș, fie sat, vine periodic vremea dărilor de seamă, a bilanțului edilității aleși cu mare pompă de obște, să-i rânduiască treburile după mintea și priceperea lor. Bine ori rău, o vor spune oamenii care-și duc traiul de zi cu zi sub un oarecare acoperiș, pe o oarecare stradă, într-o oarecare așezare, fie mică, fie mare! Am și eu pentru satul meu câteva gânduri bune, asemenea copiilor ce-și trimit scrisorile cu dorințe sincere, darnicului Moș Crăciun. Ferice de cei ce mai cred în povești!

Eu cred în oamenii locului, în vecinii cu care-mi dau bineață peste gard și-n simțul responsabilității ce-mi coordonează mișcarea mâinii în secția de votare.

Aș vrea în satul meu un parc fără gunoaie, ca după nuntă, cu bănci negravate și nedezmembrate, cu iarbă verde și multe, multe flori, lipsit de produsele secundare ale digestiei canine...

Aș vrea un teren de joacă european, fără lanțuri ruginite și leagăne enervant de scârțâitoare, unde copiii sunt în siguranță, o oază nevizitată de vandali discotecilor de la sfârșit de săptămână, sponsorizați de mama, tata sau bunica...

Aș vrea străzi fără hârtoape, băltoace, noroaie și cio-buri de sticlă ce atentează la pneurile bicicletelor cu sau fără motor...

Aș vrea ca șanțurile pentru apa de ploaie să nu duhnească de scurgerea băilor sau, mai rustic, a bălegă neconformistă cu regulile bunului simț...

Aș vrea să mă întâlnesc mai des cu polițistul în uniformă, cu gardienii publici, nu de alta, dar parcă mă simt mai în siguranță...

Aș vrea să-mi găsesc bicicleta cu ambele roți, pe care, din precauție, o leg cu lanț la proțapul parcării velocipede din preajma gării...

Aș vrea să-mi beau liniștit berea la oricare birt, fără să mă deranjeze vreun retardat mintal cu pretenții de zmeu al zmeilor...

Aș vrea să-mi știu copilul în siguranță atunci când circula cu bicicleta prin sat, fără teama de vitezomanul cu mucii la nas și lăntoi de aur la gât, fără permis de conducere și mintea cât o nucă...

Aș vrea să nu-mi dau cu degetele-n ochi, băjbăind pe întinericul din fața casei, taman acolo de unde s-a demontat becul public, din motive ecoenergetice...

Aș vrea să existe în satul meu o cooperativă sau ceva de genul ăsta, cu prestări de servicii, unde să-mi duc pingelele la tălpuț, izmenele la peticit și televizorul la reparat...

Aș vrea, prin centru, dacă se poate, o fântână arteziată pentru omul însetat de arșița verii și pentru nană Saveta să-și ducă acasă apă în cantă...

Aș vrea să știu, dintr-o curiozitate firească de părinte, cine-o fi (sau este deja și eu nu știu?) enigmaticul director al școlii românești, pentru cultura mea generală și din respect pentru copiii ce-și tocesc turul pantalonilor pe altarul învățământului de naționalitate. Că treburile școlii cu pricina merg de-andoaselea din toate punctele de vedere, o știe toată lumea, din transmisiunile (in)directe ale Radio Gura Satului! De nivelul cunoștințelor în materie de limbă română ale junilor „condamnați” a învăța cinci cuvinte noi pe săptămână, e de prisos să mai vorbim! La urma urmei, decât mult și fără rost, mai bine puțin și prost, vorba ăluia de-a scornit-o! Cui nu-i place, n-are decât să arunce cu vopsea roșie pe poarta altuia, sau să ceară protecția organelor în cauză plătite... din bani publici!!! Cel mai trendy e însă mazălirea, un sport foarte agreat pe-aici...

Aș vrea să mai văd uneori un film cu indieni și cowboy, nu thriller-uri gâl-gâind de sânge, sau reuniuni nostalgico-tovărășești ale parveniților erei post-comuniste în cerc restrâns, organizate în detrimentul spectacolelor de nivel artistic la Casa de cultură, pe care s-a cam lăsat praful indolenței. Mi-e teamă că la intrare sau la ieșirea din lăcașul culturii, să nu calc pe mâna vreunui fiu de nădejde al satului cu mintea aburită de băutură sau drog... După „Gurmania”, „Drogmania”? Și mai ce?

Aș vrea pentru tinerii noștri, câți au mai rămas prin sat, un club adevărat, o discotecă de nivel, un cămin al tinereții lipsit de geamuri sparte și alcool, unde

gagicăreala juvenilă e mai tentantă decât beția dinaintea majoratului...

Aș vrea să revăd cât mai mulți tineri dintre cei plecați în Apus să-și încerce norocul. Și nu numai...

Aș vrea să astup odată și pentru totdeauna groapa numită profesional „acna”, în care-mi descarc WC-ul și apa de la baie, cu gândul la sistemul de canalizare al Romei antice... Cu asemenea infrastructură nu ne prea paște pericolul urbanizării mult visate! Și ce dacă, vor spune unii, decât codaș la oraș, mai bine-n satul tău frunțuș... Hai să ne c....., tovarăși, pe unde ne-apucă nevoia!

Aș vrea o asistență medicală de urgență, unde să pot merge și-n toiul nopții, sau în week-end, dacă m-a pilit gripa sau diareea, scutindu-mă de excursii nedorite la oraș... Un pediatru ar fi de neprețuit, că de, mai face lumea și prunci...

Aș vrea o viață culturală și sportivă mai bogată în manifestări, unde oaspeții veniți din cele patru vânturi să se simtă „ca la mama acasă”, chiar și la festivalurile în dublu exemplar, organizate ad-hoc, sau chiar deloc!

Aș vrea să văd la televiziunea locală, pe lângă anunțuri publicitare și părueli transmise „live” din Primărie și altceva, mai de Doamne ajută...

Aș vrea să fim mai atenți, mai toleranți și să simțim din suflet că acesta e cu adevărat satul nostru și nu moșia cuiva ce vrea să ne conducă musai-tare și să ne reprezinte, vrem nu vrem, pe ici pe colo, pe unde s-o putea... Dacă nu curge, pică...

Aș vrea să fiu tratat cu mai multă amabilitate la Poștă și, dacă nu vi-i cu supărare, doamnelor cu țăfna-n tocure, să mi se răspundă la salut, măcar în timpul programului, așa ca simpatice poștașă care mă salută... de la o poștă...

(Continuare în pag. a 5-a)

S-a dat primul semnal

Miercuri, 30 august, la Capela Ortodoxă Română din Budapesta s-a desfășurat o conferință de presă, susținută de conducerea Coaliției Românilor din Ungaria și a Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Capitală, în cadrul căreia s-a atras atenția opiniei publice din Ungaria asupra faptului că în Budapesta și în unele localități din țară au apărut deja așa-numiții „pui de cuc”, intruși necunoscuți în rândul comunității noastre, care vor să candideze ca români la alegerile de auto-guvernări minoritare.

Președinții celor două asociații românești au condamnat într-un comunicat de presă comun și acel fenomen, că persoane, care acum patru ani au candidat ca români în numele Uniunii Democratice Maghiaro-Române (organizație ne-românească) și au periclitat înființarea autoguvernărilor românești, la alegerile din această toamnă se bucură de susținerea unei asociații românești, înființată de conducerea actuală a Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria.

Eva Iova

Micherechiul la televizor

TV Transilvania, cu sediul la Oradea a consacrat comunei Micherechi, o emisiune de două ore și jumătate. Aceasta s-a difuzat duminica trecută, 27 august, în jurul orei de prânz. Jurnaliștii din Oradea au realizat și materiale filmate despre sursa de trai a micherechenilor, precum și despre viața culturală și învățământul din localitate. Primarul Micherechiului a spus că viața nu a devenit mai ușoară după

aderarea Ungariei la Uniunea Europeană. Teodor Martin a subliniat că localnicii duc o luptă continuă pentru menținerea pieței, unde pot fi vânduți castraveții produși în sat. Jurnaliștii din România au căutat explicații și pentru folosirea tot mai rară a limbii materne. Emisiunea transmisă în direct s-a încheiat cu un spectacol al școlarilor și Echipei Folclorice „Gheorghe Nistor” din Micherechi.

T. B.

Prima pagină web despre românii din Ungaria

Internet: www.romanul.hu

E-mail: uniunea@romanul.hu

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria
Editura NOI

Cercetări despre populațiile istorice românești din afara României

Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni a lansat recent proiectul „Populațiile istorice românești astăzi” care își propune să prezinte ce se petrece în prezent în aceste comunități din afara României. Proiectul este condus de profesoara universitară **Otilia Hedeșan** de la Universitatea de Vest din Timișoara, iar din partea românilor din Ungaria este implicată profesoara universitară **Mihaela Bucin** de la Catedra de Limbă și Literatură Română din cadrul Universității din Seghedin. Cercetările din cadrul proiectului au început săptămâna trecută, când doamnele **Otilia Hedeșan**, **Mihela Bucin** și **Florentina Leucuția** de la Universitatea din Timișoara s-au deplasat la Micherechi, Chitighaz și Otlaca-Pustă. Despre scopurile proiectului am stat de vorbă cu **Otilia Hedeșan**.

– Este primul pas într-un proiect îndelungat, care sperăm să decurgă așa cum l-am imaginat, împreună cu colegul meu de la București, **Vintilă Mihăilescu**, directorul Muzeului Țăranului Român. Am imaginat acest program pentru 36 de luni, începând din august anul acesta și miza principală ar reprezenta-o o reinvestigare a populațiilor istorice românești din afara granițelor. Am făcut această precizare de populații istorice românești pentru a atrage atenția asupra faptului că ne referim strict la comunitățile aflate lângă granițele românești, dar care s-au aflat de secole pe aceste amplasamente și nu la comunitățile românești obținute prin emigrație în ultimii 15–20 de ani. Ideea este aceea de a încerca să convertim informațiile pe care în România le au un număr destul de restrâns de etnografi și istorici, pentru interesul unui public larg, în general unui public de intelectuali din România, care trebuie să afle cât mai multe lucruri despre aceste comunități și să le afle în așa fel încât ei să devină interesați de aceste informații. Eu lucrez de mai bine de zece ani în asemenea comunități. Cred că am lucrat mai mult în satele cu români din afara granițelor decât în cele din România. Dar subiectul acesta a rămas, fie un subiect exotic pentru câțiva etnografi, fie a ținut mai degrabă de subiecte de domeniul politicului sau de domeniul chiar a jurnalismului, și foarte rar el a ajuns în interesul anumitei categorii care este, să zicem, intelectualitatea română.

– Cum ar urma să se desfașoare aceste cercetări?

– În special este vorba

despre trei categorii de activități. Pe de o parte despre cercetări de teren în aceste comunități, în al doilea rând este vorba despre valorificarea în România, pentru românii din România a unor texte foarte importante, de foarte bună calitate, care au fost publicate de către cercetătorii din aceste comunități și aproape că nu au circulat până în momentul acestor comunități. Avem intenția de a reedita într-o ediție critică poveștile celor mai cunoscuți sau celor mai norocoși povestitori români din Ungaria. Sunt trei povestitori care au fost investigați până acum: **Vasile Gurzău**, **Mihai Purdi** și **Teodor Șimonca**. Zic cei mai norocoși, pentru că așa cum am discutat în zilele trecute cu domnul **Alexandru Hoțopan**, culegătorul poveștilor lui **Șimonca** și **Purdi**, sunt mult mai mulți care au povestit, dar cu care nimeni nu a mai avut timp să se ocupe, pentru că i-a găsit prea târziu să realizeze repertorii integrale. Deci, intenția este de a pregăti pentru reeditare un volum cu aceste texte, cu texte inedite în românește, cum sunt cele câteva pe care le-a găsit de curând domnul **Hoțopan**, plus CD-uri cu un fel de atelier, un fel de laborator al cercetărilor pe seama acestor cărți și a acestor povestitori. Actul de reeditare este categoric, printre altele, o datorie a etnografiei române, a culturii române față de acești trei povestitori care erau adevărate biblioteci orale. Pe de altă parte, reeditarea este o datorie a etnografiei române față de **Alexandru Hoțopan** și față de **Domokos Sámuel**, pentru că au făcut aceste

eforturi fantastice, publicând aceste cărți care au o valoare incontestabilă, în ciuda faptului că prea puțină lume știe despre aceste volume valoroase.

Și în al treilea rând, în cadrul proiectului, ar fi vorba despre o serie de conferințe publice care urmează să se desfășoare pe de o parte la București, pe de altă parte la Timișoara, pentru că proiectul, deși este susținut de Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, are ca realizator principal Fundația Al. Tzigara de pe lângă Muzeul Țăranului Român din București, respectiv Facultatea de Litere de la Universitatea de Vest din Timișoara. Acestea sunt conferințe în care ideea este aceea de a prezenta aceste cercetări, dar nu pentru cercetările în sine. Ideea este aceea de a atrage atenția asupra unor teme care pot să fie cercetate și asupra unor probleme care sunt extrem de importante pentru aceste comunități. Știu că foarte mult au fost ajutate, în ultima perioadă, aceste comunități, dar o parte dintre cei care conduc ONG-uri în România sau au diferite funcții în administrație care le permit să intre în contact cu aceste comunități, chiar oficialii, fac ceea ce cred ei că ar fi util pentru aceste comunități, și nu au întotdeauna la dispoziție anumite diagnostice. Noi ne propunem să atragem atenția asupra unor probleme delicate, asupra unor probleme importante, asupra unor lucruri la care oamenii din

aceste comunități se gândesc.

– De ce chiar acum a lansat acest proiect DRRP? Înseamnă că România recunoaște că nu se știe prea mult despre comunitățile istorice românești din afara granițelor?

– Personal cred că este foarte important faptul că în momentul de față la conducerea Ministerului de Externe și a acestui Departament pentru Românii de Pretutindeni se află oameni care nu sunt numai politicieni, ci sunt și profesori, mulți dintre ei lucrează în universități, au cunoscut studenți din aceste comunități, știu care sunt problemele, dificultățile cu care se confruntă acești studenți. Ei știu că problemele acestora trebuie rezolvate sau măcar trebuie căutată o cale în acest sens și pentru aceste comunități, dar și pentru cultura română și pentru știința românească. Sunt lucruri care s-au cercetat în România pe sărite. Cred că e un moment în care se poate relansa aceste gen de cercetări. Chiar nu ignor faptul că în momentul de față Departamentul pentru Românii de Pretutindeni susține mai multe proiecte de la instituțiile de cercetare și de la Institutul de Lingvistică din Cluj, de la Institutul de Lingvistică din București, de la Institutul Academiei Române „Alexandru Filipe” din Iași, de la Universitatea de Vest din Timișoara, deci practic, aproape toate centrele universitare au fost implicate într-un anumit proiect de cercetare.

– Cercetările le-ați început la românii din Ungaria?

– Da, am început la românii din Ungaria, în primul rând din motive subiective, pentru că eu mă simt foarte legată de această comunitate, nu atât de legată ca de comunitatea din Serbia, chiar dacă documentele ar putea susține faptul că undeva, foarte departe, cu câteva sute de ani în urmă, o parte a familiei mele a trăit aici. Deci nu este vorba despre o rațiune științifică majoră pentru care am ales Ungaria. Însă nu am ignorat faptul că în Ungaria se lucrează cumva mai ușor decât în alte locuri, în primul rând pentru că spațiul geografic pe care sunt răspândite satele unde locuiesc românii este mai mic, în al doilea rând pentru că există o intelectualitate care poate fi contactată în calitate de intermediari între instituțiile din România și cele din locul unde desfășurăm aceste cercetări. Pentru noi acest intermediar a fost în primul rând Catedra de Limbă și Literatură Română de la Universitatea din Seghedin, universitate cu care universitatea noastră din Timișoara are o veche relație de colaborare. Dar știam foarte bine dinainte că sunt o mulțime de persoane pe care se poate conta pentru a putea intermedia în acest sens. O numesc aici pe **Emilia Martin**, originară din Micherechi, pe **Florica Santău** de la Chitighaz, alături de **Mihaela Bucin**, colega de la catedra de română din Seghedin...

(Continuare în nr. următor)

R. Păcaș

Mihaela Bucin, Otilia Hedeșan, Florentina Leucuția de vorbă cu Alexandru Hoțopan

Tineri români la Școala de vară de la Eforie Sud

Sub înaltul patronaj al președintelui României Traian Băsescu, la Eforie Sud, a avut loc Școala de vară „Comunități românești și identitate europeană”, la care au fost invitați 300 de tineri din comunitățile românești din afara României, astfel și tineri români din Ungaria, din localitățile Bedeu, Apateu, Săcal și Darvaș. În cursul celor două săptămâni, în perioada 14-27 august, participanții au avut întâlniri și discuții, și-au prezentat tradițiile fiecărei zone din care provin. Fiecare grup și-a prezentat cântecele din zona lor, recital de poezie, jocuri și dansuri tradiționale românești dar și specifice regiunilor lor. Tinerii au beneficiat și de o

vizită turistică în zona istorică a Constanței.

La finalul celor două săptămâni, la încheierea școlii de vară, participanții și-au exprimat părerile, obiecțiile și sugestiile pentru edițiile viitoare, au fost premiați câștigătorii competițiilor sportive desfășurate de-a lungul celor două săptămâni și runda finală a campaniei electorale care s-a încheiat cu un vot democratic pentru cei trei candidați la Președinție. În urma votului exprimat de cei prezenți la festivitate s-a desemnat președintele Școlii de vară, Zăvisă Jurj din Timoc, care și-a ales ca vicepreședinte pe ceilalți doi contracandidați din Tiraspol și Cahul.

Tinerii din Cahul au pro-

mis că vor crea o comunitate virtuală a românilor din comunitățile de pe lângă granițele României și că vor continua colaborarea pentru a păstra vie tradițiile românești și pentru a păstra contactele stabilite pe perioada Școlii de Vară chiar dacă vor fi la distanță.

Fiecare participant și organizator a primit la finalul seriei o diplomă de participare și cadouri sub formă de cărți în limba română.

Participanții au adresat la finalul perioadei o scrisoare de mulțumire președintelui României Traian Băsescu, în care și-au exprimat „profunda recunoștință către Administrația Prezidențială a României pentru șansa de a descoperi România și românii din jurul granițelor” și crearea mediului propice unui dialog între românii din zone diferite care se confruntă cu aceleași probleme. La finalul întâlnirii, toți participanții și-au exprimat dorința de a reveni și la anul în același cadru pentru a continua munca începută în acest an.

Despre experiențele copiilor români din Ungaria de la Tabăra Eforie Sud vom relata în numărul următor al Foii românești.

R. P.

De-aș avea...

(Urmare din pag. a 3-a)

Aș vrea, dacă se poate, să vină cineva să mă conecteze și pe mine și pe alții la internet, fără obligația de a comanda o linie telefonică. Dintr-atâtea firme, doar doar s-o nimeri una să cocoate antena pe turla Bisericii...

Aș vrea să fie mereu cineva la Primărie care să-l înlocuiască pe funcționarul plecat în concediu, la cumpărături sau la taifas în biroul vecin... Așa poate-mi rezolv și eu treburile mai repede, fără a sta zile-ntregi cu ochii-n soare...

Aș mai vrea eu și-o benzinărie pentru cei ce-și adapă caii putere, să nu mai fugă bieții în alt sat după câțiva litri de benzină sau motorină! Ei, n-ai ce-i face, că de unde nu este, nici Dumnezeu nu cere...

Aș vrea să avem un primar cu mai mult suflet, înconjurat de deputați responsabili și maturi din toate punctele de vedere, nu de lingăii ignoranți, cu limba de-un cot, ascunși după ușă ca măturile, buni de tras din umbră sforile discordiei...

În fine, aș mai vrea ceva, pentru fratele meu, OMUL: casa să-i fie casă, masa să-i fie masă, iar sufletul să-i fie plin de bucuria de-a trăi aici, în satul cu fete frumoase, ca mărul pârguit în soarele verii...

Dar pentru ca toate astea să se împlinească, aș vrea pentru noi toți, o nouă primăvară în soarele de octombrie... Cum ne-o fi norocul, că uneori ni-l mai facem și noi, cu mâna noastră...

Ioan Lițiu din Chitighaz

Aderarea României la UE va elimina scutirile vamale

Începând cu data aderării României la Uniunea Europeană, toate scutirile vamale acordate prin diverse acte normative vor fi eliminate, pentru că se va aplica legislația comunitară în domeniul vamal. Potrivit unui proiect de ordonanță al Ministerului de Finanțe, România va avea, de la 1 ianuarie 2007, obligația de a respecta regulamentele comunitare, iar orice altă facilitate fiscală suplimentară va fi abrogată. Totodată, România se va retrage din orice acord de liber schimb încheiat cu părți terțe și va respecta numai înțelegerile agreeate de Uniunea Europeană.

Dintre categoriile de investiții și bunuri care nu vor mai fi scutite de la plata taxelor vamale voi pomeni doar câteva. De la 1 ianua-

rie 2007, nu vor mai fi acordate scutiri de la plata taxelor vamale pentru investițiile cu impact direct în economie, care reprezintă utilaje tehnologice, echipamente, instalații, aparate de măsură și control, produse de software cu o valoare de peste de un milion de euro.

Bunurile aduse în România de către persoanele care își schimbă reședința sau care merg în țară în urma căsătoriei cu un cetățean român nu vor mai fi scutite de la plata taxelor vamale timp de un an, așa cum prevede actuala legislație. De asemenea, donațiile primite de către organizațiile filantropice sau de caritate și moștenirile nu vor mai fi exceptate de la plată.

Potrivit proiectului româ-

nesc, va fi eliminată facilitatea acordată firmelor care își transferă activitatea dintr-o altă țară. Astfel, nu vor mai fi scutite de la plata taxelor vamale pentru bunurile de capital sau echipamentele importate în România de către o societate, cu acest prilej. Informații suplimentare cu privire la proiectul de ordonanță al Ministerului Finanțelor Publice din România găsiți la adresa web: www.mfinante.ro. R. Pățcaș

Români pe piața muncii din Ungaria

Guvernul de la Budapesta va decide la sfârșitul lunii noiembrie despre condițiile pe care le va impune pentru accesul muncitorilor din România și Bulgaria pe piața muncii din Ungaria, a declarat directorul general din Ministerul Muncii, Lado Maria.

Reprezentantul Ministerului Muncii a spus că, din

România, au sosit anual în mod legal 30-40 de mii de lucrători, în special pentru construcții și alimentație publică, iar numărul celor angajați ilegal este apreciat la peste 100 de mii. În primul semestru din acest an au fost eliberate 32.500 de autorizații de muncă, din care în jur de 2.000 pentru muncii intelectuale. R. P.

RadioNetRomân

www.triplexregio.net

Chemarea înțelepciunii

După o vacanță binemeritată și mult așteptată, iată că suntem din nou în pragul unui nou an școlar. Părinții, într-o goană febrilă încearcă să-și pregătească copiii pentru a putea începe anul școlar fără dificultăți. Profesorii sunt pregătiți să primească elevii într-un mediu curat și călduros al școlilor. În toată această atmosferă aș vrea să ne gândim că mai avem nevoie, pe lângă toate lucrurile, de ceva foarte important, și anume: înțelepciunea.

Cuvântul înțelepciune apare de 120 de ori în cartea Proverbelor. Ce este înțelepciunea? Dicționarul Webster explică: înțelepciunea este calitatea de a fi înțelept, de a judeca bine, învățare, cunoștință. Biblia explică înțelepciunea prin a ști și a face voia lui Dumnezeu. Înțelepciunea nu constă în a fi doar informat și a avea cunoștințe, ci în aplicare îndemnată și practică în toate aspectele vieții. Dumnezeu poate să ne umple cu această înțelepciune care se manifestă în abilitatea de a aplica cunoștințele și principiile în viață. „Să știi că am ales pe Bețaleel, fiul lui Uri, fiul lui Hur, din seminția lui Iuda. L-am umplut cu un duh de înțelepciune, pricepere, și știință pentru tot felul de lucrări.” Exod 31:2-3

Cum să primești înțelepciune? Este o întrebare importantă. Câștigarea înțelepciunii valorează mai mult decât aurul. (Prov 16:16). Priceperea este cel mai important lucru, de aceea trebuie să vrei să-l dobândești înainte de orice (Prov. 6:4). Când realizezi că Există Dumnezeu și începi să te raportezi la standardele Lui, începi să ai înțelepciune (Prov. 9:10). „Frica de Dom-

nul este școala înțelepciunii, și smerenia merge înaintea slavei.” Prov. 15:33

1. Înțelepciunea te cheamă să fii cinstit.

Un cioban a făcut târg cu un măcelar. S-a înțeles să primească în fiecare dimineață 1 kg de carne în schimbul căruia ciobanul să-i dea un kilogram de brânză. După câteva zile, măcelarul a chemat pe cioban la o parte și i-a zis: „Ascultă, bade, nu e frumos!... Din brânza dumitale lipsește ceva. De câte ori am cântărit-o, n-a ieșit la socoteală. Nu e lucru frumos și nici creștinesc!” „Să mă ierți, nene măcelare”, a răspuns ciobanul, „dar, eu nu sunt vinovat cu nimic, căci iată cum stă treaba: eu nu am cântar acasă, ci numai o cumpănă veche, și totdeauna, am făcut așa: am pus carnea dumitale pe un taler și brânza mea pe altul, și cât a tras carnea dumitale de o parte, atâta am pus și eu pe cealaltă parte. Ca să fie lucrul cu dreptate”. Măcelarul s-a înroșit ca racul, știind că el măsoara carnea cu lipsă, și din cauza aceasta trebuia să primească și el cu lipsă. Așa se împlinește Scriptura care zice: „Cu ce măsoară măsoarăți, cu aceea vi se va măsoara!” (Matei 7:2)

2. Înțelepciunea te cheamă să fii ascultător.

Înțeleptul ascultă și prin aceasta își mărește știința. (Prov 1:5) În schimb nebunii sunt ignoranți la învățătură. Cel care nu este ascultător suferă din pricina neascultării sale: „Pe buzele omului priceput se află înțelepciunea dar nuiava este pentru spatele celui fără minte.” Prov. 10:13

3. Înțelepciunea te cheamă să-ți alegi prieteni corecți.

„Cine umblă cu înțelepții se face înțelept, dar cui îi place să se însoțească cu nebunii o duce rău. Prov. 13:20

Un beduin călătorea odată prin pustiu pe o cămilă. Un om l-a oprit spunându-i: „Te rog, fă-mi loc pe spatele cămilei deoarece am

făcut un drum lung”. Proprietarul cămilei i-a onorat cererea, și străinul s-a suit în spatele Lui. Deodată cu o mișcare dibace, străinul l-a azvârlit pe proprietar de pe cămilă și a fugit cu cămilă cu tot. Proprietarul striga după fugar: nu-mi pare rău după cămilă, mai am multe, dar drumeții vor rămâne de-acum pe drumuri, fără să-i mai ia nimeni!”. Trebuie să fii atent cu cine te însoțești ca să nu-ți pară rău mai târziu.

4. Înțelepciunea te cheamă la sârguință.

Cel fără înțelepciune nu știe să fructifice timpul, prilejurile, posibilitățile, ci din contră pierde și ce are: *La ce slujește argintul în mâna nebunului? Să cumpere înțelepciune? Dar n-are minte...*” Prov. 17:16

5. Înțelepciunea te cheamă la puritate.

Cel ce nu se gândește la ce face își pierde viața singur. Înțelepciunea te păzește de necazuri și de pierzare. „Dar, cel ce preacurvește cu o femeie este un om fără minte, singur își pierde viața cine face așa. Nu va avea decât rană și rușine, și ocara nu i se va șterge.” Prov. 6:32-33

„Învățătura înțeleptului este un izvor de viață, ca să abată pe om din cursele morții. O minte sănătoasă câștigă bună voință, dar calea celor stricați este pietroasă.” Prov. 13:14-15

Dragi copii și tineri, doresc ca această înțelepciune să vă ajute și în acest an școlar să vă atingeți țelurile și să aveți parte numai succese și împliniri.

Pastor Teofil Tripo

Evangelistul Reinhard Bonnke la Timișoara

Între 8-10 septembrie, în fiecare seară de la ora 17, Reinhard Bonnke va transmite mesajul Evangheliei pe cel mai mare stadion din vestul României, stadionul Dan Păltinișanu din Timișoara. Sunt așteptați mii de participanți la un eveniment unic, intitulat „O veste bună pentru vremuri grele” și organizat de comunitatea bisericilor evanghelice din Timișoara. Intrarea este liberă.

De asemenea, cu scopul de a-i inspira pe alții să facă evanghelizare prin călăuzirea Duhului Sfânt,

organizația Christ for all Nations (Cristos pentru toate națiunile), misiunea evangelistului Reinhard Bonnke pentru câștigarea sufletelor, în colaborare cu bisericile evanghelice din Timișoara, va găzdui „Conferința de foc” din Timișoara, în aceeași perioadă, 8-9 septembrie, în sala Olimpia. În cadrul acestei conferințe, printr-o serie de seminarii, Reinhard Bonnke va împărtăși despre dinamica celor 45 de ani de lucrare care a dat posibilitatea la peste 40 de milioane de suflete să-l cunoască pe

Cristos, din anul 2000 având campanii cu o participare, uneori, de peste 1,5 milioane de oameni la o singură întâlnire. Conferința va beneficia și de participarea lui Siegfried Tomaszewski, directorul misiunii pentru Europa al Christ for all Nations.

Cei care vor participa vor întâlni același cuvânt ce clădește viziune, stabilește obiective, motivează pentru lucrare și inspiră la evanghelizare, cuvânt care a transformat nenumărate alte vieți și organizații din toată lumea.

Rita Păcș

CUGETĂRI

* Nu există oameni atât de buni ca să se mântuiască singuri – dar nici atât de răi să nu poată fi mântuiți de Dumnezeu

* Când nu-ți rămâne decât Dumnezeu, vei descoperi că Dumnezeu îți este suficient.

Mănăstirea Mihai-Vodă de la Turda

„Un simbol al unității românilor de pretutindeni”

Mănăstirea Mihai-Vodă de la Turda este a 22-a din cele existente în Arhiepiscopia Clujului și este construită ca lăcaș sacru „în care să se officieze neconținut rugăciuni și slujbe pentru pomenirea marelui voievod și a tuturor celor care, de-a lungul veacurilor, și-au dat prinosul de jertfă pentru libertatea, demnitatea și unitatea poporului român”. Mănăstirea este o copie arhitecturală și o restaurare a demnității vechii mănăstiri „Mihai Vodă” din București, construită în secolul al XVI-lea și mutilată în timpul regimului comunist.

Au trecut 405 ani de la asasinarea mișelească pe Câmpia Turzii a Marelui Voievod Mihai Viteazul, unde „a căzut ca un copaciu”, cum spune un cronicar al vremii. Românii din zonă l-au plâns cu durere pentru măiastra faptă de unire într-un singur stat a teritoriilor locuite de autohtonii acestor meleaguri carpatine. Nu întâmplător, câmpia unde a căzut victima trădării generalului Basta și a nemeșilor unguri se numea în Evul mediu și Câmpul lui Mihai.

Visul construirii unei capele a fost realizat de Doamna Stanca în 1613 într-o dimensiune minusculă, propusă de „Astra” în 1922–1924, este de acum o realitate. Ideea a încolțit în mintea Arhiepiscopului Bartolomeu Anania și a prins culoarea bisericii Mihai Vodă din București, ctitoria voievodului, fiind de fapt o replică a acesteia pe meleaguri ardelenice, iar realizarea construcției Mănăstirii Mihai Vodă

de pe Câmpul lui Mihai i-a revenit preotului Vasile Știopoi din Turda, care a construit mai multe lăcașuri de cult. Eforturile pecuniare pentru edificarea unui asemenea așezământ monahal au fost făcute de numeroase instituții de stat și private, de mulți sponsori cu simțăminte creștinești, precum și de mulți credincioși anonimi.

Lucrată în stil bizantin, cu bolduri de cărămidă în exterior, cu o cupolă învelită în cupru, cu chilii moderne pentru măicuțe, Mănăstirea Necropolă Mihai Vodă funcționează în regim permanent de slujbă și rugăciune la mormântul marelui Voievod, întreținând atmosfera de respect pentru neam și credință. Aici, unde Marele Mihai își doarme somnul de veci pe glia strămoșească, unde generațiile secolelor XVII–XX, pentru a-i cinsti memoria au făcut împlinirea nobilului semn de mormânt, întemeierea și funcționarea unei așezări

monahale de măicuțe, care să aprindă candela neuitării și să înalțe rugăciuni pentru Martirul de la Turda.

Biserica Necropolă va aduce prin construirea ei simbolul unității naționale și mai ales respectul pentru această mare personalitate istorică.

La 9 august, pe platoul de lângă monumentul ridicat în cinstea voievodului, PS Episcop Vicar Vasile Someșanul, a oficiat Sfânta Liturghie arhierescă, alături de un sobor de preoți și diaconi, în prezența ÎPS Mitropolit Bartolomeu, Liturghia fiind urmată de un parastas. La activitățile comemorative au participat reprezentanți ai administrațiilor locale și județene, subprefectul județului Cluj, Călin Platon, primarul municipiului Turda, Tudor Ștefănie și viceprimarul municipiului Câmpia Turzii, Ioan Tulai. Invitați de onoare au fost ÎPSS Bartolomeu Anania, Mitropolitul Ardealului,

episcopul românilor din Ungaria, Prea Sfinția Sa Sofronie și primarul municipiului Cluj Napoca, Emil Boc. În discursul său, PSS Sofronie a accentuat: „Mihai Viteazul este un simbol al unității, nu numai al provinciilor românești ci și al tuturor românilor de pretutindeni”. Discursurile oficialită-

ților au fost urmate de o depunere de coroane și paradă militară, urmată de o scenetă istorică. Tot cu această ocazie, ÎPS Bartolomeu a sfințit clopotul bisericii mănăstirii, marcând astfel încheierea unei etape importante în construcția așezământului monahal de la Turda. Anca L. Crișan

Slujbă arhierescă la Micherechi

În ultima duminică din luna august, în biserica ortodoxă română din Micherechi a avut loc o slujbă arhierescă, săvârșită de Prea Sfinția Sa Episcopul Sofronie, înconjurat de un sobor de preoți din care a făcut parte protopopul Origen Sabău

din Apateu, părintele Cosmin Pop de la Jaca, părintele Gheorghe Dinu de la Snagov (România) și părintele Ioan Bun, parohul Micherechiului. După Sfânta Liturghie, care a fost transmisă în direct de TV Transilvania din Oradea, în

biserica a avut loc lansarea unei noi ediții a volumului „România. Drumul spre Bruxelles” de Ioan Barbu din Râmnicu Vâlcea, în care sunt intervievați și reprezentanți ai comunității românești din Ungaria.

E. Iova

Rugăciunea școlarului

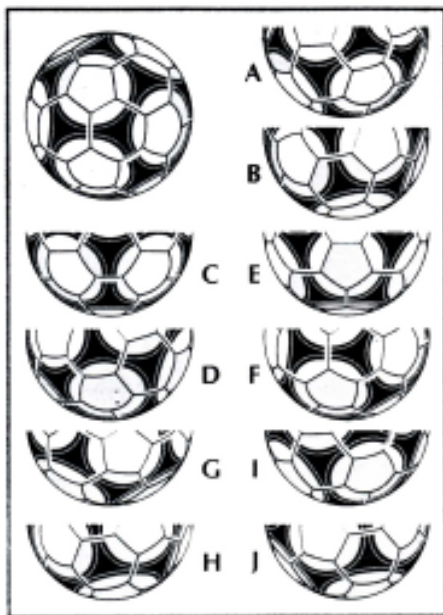
Doamne, astăzi plec la școală,
Fără jucării în poală...
Tu ajută-mi să-nvăț carte
Să ajung cât mai departe.

Am tăbliță, am condeie,
Am penar închis cu cheie
Și-n ghiozdan, lângă penar
Un frumos abecedar!

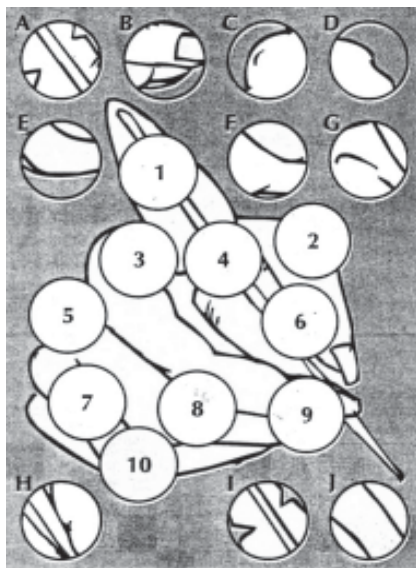
Tu ajută-mi, Doamne Sfinte,
Ca să fiu școlar cuminte
Să-nvăț mult, să nu fac rău
Ca să fiu pe placul Tău.

Rezolvați cu atenție

1) Care semiminge se poate uni pentru a primi
mingea de fotbal?

2) Din pană am scos 10 fragmente. Unde e
locul lor?

Rezolvare:

1) A-H, B-I, C-E, D-J, F-G.
2) A-4, B-9, C-5, D-2, E-10, F-8, G-3,
H-6, I-1, J-7.

Ana Crișan

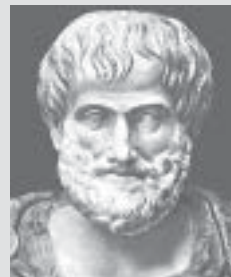

MARI GÂNDITORI AI LUMII

Aristotel

c. 384-322 î.Hr.

Filosof, om de știință,
astronom și gânditor
politic

Realizările lui Aristotel în istoria și dezvoltarea gândirii occidentale sunt uimitoare și de neîntrecut. Nu doar filosof, Aristotel a fost totodată om de știință, astronom, gânditor politic și inventatorul a ceea ce astăzi numim logică formală sau simbolică. A elaborat lucrări de biologie, psihologie, etică, fizică, metafizică și politică și a stabilit cadrul dezbaterii în toate aceste domenii, valabil și în prezent. Într-adevăr, chiar și în zilele noastre, studenților la drept li se cere aprofundarea scrierilor sale din acest domeniu.

Timp de aproape 200 de ani de la moartea lui Aristotel, scrierile sale au fost descoperite în Creta. Tradus ulterior în latină de către Boethius, în jurul anului 500 d.Hr., influența lui Aristotel s-a răspândit în toată Siria și în Islam, în timp ce Europa creștină l-a ignorat în favoarea lui Platon. Influența sa în Europa Occidentală se datorează lui Toma d'Aquino, care în secolul XIII a încercat să împacă doctrina creștină cu opera aristotelică.

De la vârsta de 17 ani, Aristotel și-a primit educația la „Academia” lui Platon, unde de altfel a stat aproximativ 20 de ani până la moartea acestuia. Ulterior, și-a fondat propria instituție, numită „Lyceum”, unde va expune o filosofie cu totul diferită de cea a fostului său dascăl, atât ca metodă cât și în conținut.

Mai mult ca oricare alt gânditor înaintea sa, în studiile întreprinse a pus accent pe observația și clasificarea strictă a datelor, motiv pentru care este adesea considerat părintele metodei științifice și a științei empirice. Spre deosebire de predecesorul său Platon, în cercetările sale, Aristotel lua în considerare întotdeauna atât opiniile experților cât și pe cele ale oamenilor de rând, înainte de a-și prezenta propriile argumente, considerând că și ideile susținute prin puterea obișnuinței pot conține un sâmbure de adevăr. Caracteristica metodei sale era rigurozitatea,

lipsindu-i tonul prozelitist al multora dintre predecesorii săi.

În contradicție cu Platon și presocraticii, respingea ideea unei discipline bazată pe un principiu filosofic universal căreia i-ar fi subsumate toate ramurile diversificate ale cercetării umane. Științe diferite necesită axiome diferite și admit grade variate de precizie în conformitate cu subiectul tratat. Astfel, Aristotel nega posibilitatea unor legi exacte ale naturii umane, susținând însă că anumite categorii metafizice – cum ar fi cantitatea, calitatea, substanța și relația – sunt aplicabile descrierii tuturor fenomenelor.

Dacă există un fir comun în scrierile sale, atunci acesta este concepția sa teleologică, sau scopul. Probabil ca rezultat al preocupărilor sale în domeniul biologiei, Aristotel reflecta la ideea comportamentului celor în suflete sau neînsuflete, în

speță direcționarea acestuia către un scop final („telos”) sau țintă. Obişnuim să explicăm comportamentul oamenilor, instituțiilor și națiunilor în termeni de scopuri și ținte (John își dă examenul în barou pentru a deveni avocat, școala organizează o serbare pentru a strânge fonduri necesare reparării acoperișului, țara intră în război pentru a-și proteja teritoriul). În mod asemănător, biologia evolutivă modernă se folosește de interpretarea scopului pentru a explica, spre exemplu, genele și imperatiile genetice. Aristotel considera că acest concept poate fi invocat în explicarea comportamentului oricărei ființe sau lucru. Judecata sa rezidă în ideea că toate lucrurile au o funcție naturală și se îndreaptă spre realizarea sau manifestarea acesteia, care reprezintă starea cea mai bună și naturală. Prin intermediul „telos”-ului, Aristotel leagă apoi etica sa de fizică, afirmând că funcția naturală a omului este de a raționa, și a raționa corect înseamnă a raționa în acord cu virtutea. Spre deosebire de teoriile etice susținute de Kant și Mill, ambele privind acțiunile drept subiect al judecăților etice, teoria lui Aristotel înfățișează caracterul persoanei ca pe cel care este bun sau rău din punct de vedere moral. Această așa-numită „etică a virtuții” a fost reînsoțită cu succes de către Alistair Macintyre în filosofia morală de sfârșit de secol XX.

Rădăcinile mele sunt aici, la Chitighaz...

Interviu cu Barbara Otlăcan din Chitighaz

Pe 30 iulie, la Festivalul Gastronomic din Chitighaz, pe lângă cunoscutele formații de muzică ușoară, a evoluat pe scenă tânăra cântăreață, originară din Chitighaz, **Barbara Otlăcan**. Simpatică și frumoasă, a dat dovadă că, pe lângă faptul că este înzestrată de la natură, este și foarte talentată.

– Provin dintr-o familie de români din Chitighaz. Aici am absolvit grădinița și școala generală, unde mi-a plăcut foarte mult. Mi-a plăcut să locuiesc aici, să vorbesc limba română și să învăț cultura românească. După școala generală am ajuns la Seghedin, aici am intrat la Liceul Tömörkény István, la secția de desen, unde am învățat grafică. Tot la Seghedin am învățat să cânt la un profesor de muzică, în particular. După terminarea liceului mi-am continuat studiile muzicale la Budapesta, unde locuiesc în prezent, și cânt cu mari stele ale muzicii ușoare maghiare atât pe scenă, cât și în pregătirea unor albume de muzică, acompaniez sau cânt pe CD-uri de dans. Muncesc cu Szolnoki Péter, iar Szekeres Adrienn din formația Unisex este profesoara mea, o profesoară renumită de muzică, poate cea mai renumită în Ungaria. Foarte mult înseamnă experiența pe care o obțin prin acompaniament sau la concertele unde acompaniez în spatele cunoscutului cântă-

reț maghiar din formația Bon Bon, Szolnoki Péter.

De mică copilă cânt. Întotdeauna am iubit mult cântecul, dar cu adevărat în mod profesional doar de doi ani am început să învăț să cânt. Lucrez cu importante și renumite persoane din muzica ușoară, și mi-ar plăcea ca și în viitor să mă ocup de acest lucru. Îmi voi continua studiile în desen la fără frecvență, dar pe lângă școală și activitatea muzicală muncesc, deoarece nu pot aștepta ca părinții să mă întrețină la vârsta de 20 de ani. Lucrez la o școală, unde mă ocup cu cursuri OKJ, trei ore pe zi și câștig destul de bine. Îmi place munca pe care o fac, dar nu mă voi ocupa de asta doar până în momentul când voi putea să trăiesc

din muzică, deoarece îmi doresc mult să devin o cântăreață recunoscută. În viitor aș dori să dau și un examen de limba română, deoarece îmi place foarte mult această limbă. Este cu mult mai frumoasă decât limba maghiară și aș dori să învăț mai mult, deoarece rădăcinile mele sunt aici la Chitighaz, mă trag dintr-o familie de români și nu mi-e rușine de asta. Aș și cânta melodii în limba română dacă ar fi cine să mă învețe...

Cele mai multe cântece ale mele sunt în limba engleză, deoarece au mai mult succes. Cânt și muzică ușoară maghiară, dar, în general, cânt melodiile mele proprii, scrise de producătorul meu de muzică. A.L.C.

Începutul anului școlar la Julia

În fiecare septembrie începe un nou an școlar. Acest eveniment provoacă o mare emoție atât în rândul copiilor, cât și al părinților. Pentru mulți elevi, ziua de 1 septembrie, debutul toamnei, înseamnă și primul sunet de clopoțel, care mar-

chează un nou an școlar. La Școala Generală și Liceul „Nicolae Bălcescu” din Julia întrunirea de început de nou an școlar va avea loc în ziua de duminică, 3 septembrie, la ora 16.00, în sala festivă a Centrului Cultural Românesc. A.L.C.

O nouă carte de limbă pentru românii din Ungaria

După cartea de limba română apărută în 1996 cu titlul „Pentru conversația în limba română”, **Mihai**

Cozma din Seghedin dedică acum vorbitorilor de limbă română din Ungaria, care simt nevoia unui ajutor prac-

tic în dezvoltarea sistematică a vorbirii lor, o nouă carte și anume „Limba română în conversația cultă”.

Volumul a fost editat cu ajutorul Catedrei de limba română de la Seghedin și cu sprijinul obținut prin concurs de la Ministerul Învățământului. Acesta cuprinde aproximativ 6000 de cuvinte, formule și construcții (lexicale și sintetice) neapărat necesare pentru conversația cultă în limba română.

„Cartea este destinată vorbitorilor care – trăind în Ungaria sau într-un mediu unguresc mai izolat din România – capătă relativ puține impulsuri directe de conversație românească pretențioasă, de aceea, pentru însușirea ei sistematică, au nevoie și de un ajutor artificial: de o carte cu materia de limbă întocmită anume în acest scop”, scrie în introducerea autorul Mihai Cozma.

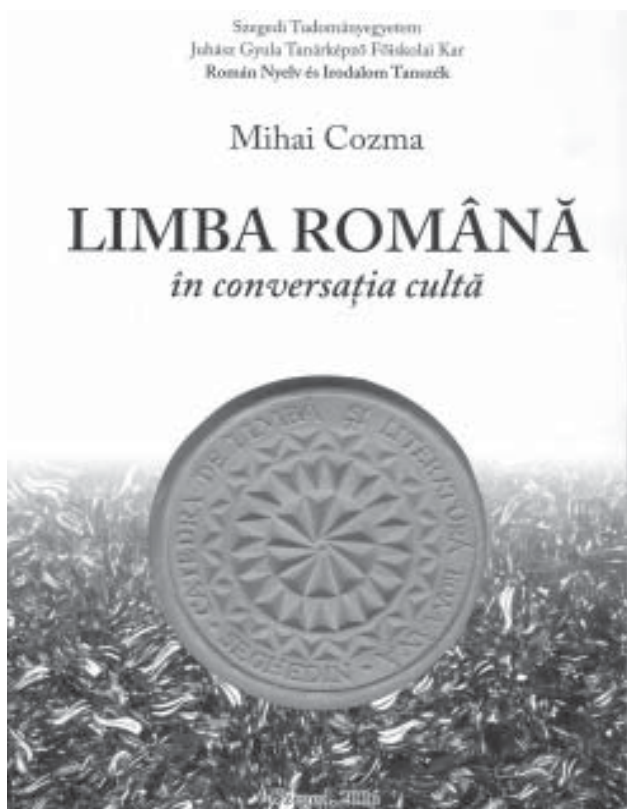
A. L. Crișan

Carte pentru copii

Volumul „Jerebetu” al **Luciei Borza**, apărut în anul 1988, a fost editat recent într-o nouă ediție, revizuită și completată. Materialul cărții a fost cules de doamna Borza de la rude, prieteni și cunoscuți, cu toții chitighăzeni. Cartea cuprinde versuri din

topica stângace a frazelor, cu incorectitudinea de limbă, cu neglijarea legii acordurilor gramaticale și cu toate celelalte greșeli cu tot. Am văzut de bine să las intactă această limbă, deoarece numai în felul acesta mi se pare veritabilă.

O asea-folclorul copiilor, proverbe, zicători, expresii (zicale), strigături (descântece), snoave și anecdote. „Dorind să se păstreze originalitatea felului de vorbire din satul meu, am lăsat neatins stilul, limba-jul poveștilor, snoavelor, cu repetițiile de prisos, cu

Micherechi, mica Românie din UE

Sunt la 5 minute de graniță cu România și, totuși, la ani-lumină de țara noastră. Micherechenii, 2.300 de suflete înghesuite sub pașaport european, maghiar, formează, prin majoritatea lor covârșitoare, de 80%, cea mai compactă și mai solidă comunitate românească integrată în Uniunea Europeană. Monitorul de Cluj a vizitat satul vestit în întreaga Ungarie prin fabuloasele producții de castraveți de seră, care au făcut din comunitatea românească una dintre cele mai prospere și mai bine văzute comunități rurale din țara vecină, și va spune povestea unor români speciali, care își caută identitatea – că altfel n-ar fi români – undeva la granița dintre năravurile „lor” și pre-judecățile „altora”.

Oamenii castraveților

N-au avut de nici unele. Colonizați, pe la 1750, de principele Eszterházy, pe un pământ blestemat, fără de rod la rugile oamenilor, românii din Micherechiul unguresc au fost condamnați, vreme de două secole, la foamete și sărăcie. Încă după Al Doilea Război Mondial, își amintesc bătrânii mai sfătoși, micherechenii îndurau, „vai de amarul lor”, în colibe de trestie, vântul aspru al pustei și-al ocărilor maghiare. „Ziceau de noi că suntem români puturoși, nici nu se uitau la noi. Greu ne-o fost într-o vreme, dar ce era să facem, că pământu-i așa prost că nu iese nimic din el”, povestește *Mihai Ardelean*, unul dintre martorii anilor grei moșteniți din tată-n fiu de românii din satul situat la 20 de kilometri de orașul Gyula.

Lucrurile s-au schimbat mult în bine, începând cu anii '70, când Dumnezeu și-a întors fața către ulițele Micherechiului. Mai multe familii, vreo opt la număr, au avut ideea de a înființa sere de legume, acoperite cu folie, sub care să cultive castraveți, pe un sol adus din zone mai bune pentru agricultură. Ideea s-a dovedit genială, iar moda s-a extins rapid în satul avid de muncă și de bani. Palmele de smirghel ale lui nea Mihai Ardelean dovedesc nu doar

hărnicia „puturoșilor”, ci și anii de bunăstare care au făcut din Micherechi cel mai mare producător de castraveți din Ungaria și unul dintre cele mai înstărite sate din țara vecină.

„Stația spațială” Micherechi

În alternanța riguroasă de străzi drepte ca dunga la pantalon, acoperișuri trase la boloboc și capsule albe de seră, Micherechiul pare, văzut de sus, mai degrabă o stație spațială. Nu are nimic din șerpăria urbanistică a României tuturor posibilităților, iar panorama satului e primul indiciu al unui fapt cu care micherechenii au dreptate să se mândrească: sunt cea mai compactă comunitate românească tradițională care a intrat în Uniunea Europeană!

Micherechiul respiră sentimente amestecate. Românismul ambalajelor aruncate pe jos în disprețul coșurilor de gunoi, exact în părculețul în care e amplasată statuia lui Nicolae Bălcescu, sau vopsitul gardurilor la repezeală, taman în ajunul celei mai mari sărbători locale, Festivalul Castraveților, se conjugă, cumva european, cu rigoarea nemțească, cu care oamenii își lucrează serele și cu vina ungurească pe care o exhibă când e vorba de lucruri serioase, fie ele și petreceri. Satul arată bine, cu case mari, aranjate cu gust – peste cele din Ardeal, iar instituțiile publice, consistent finanțate de statul maghiar, au un standard la care România nici nu știe să viseze.

Primarul *Teodor Martin*, un „român adevărat”, care vorbește acasă ungurește cu soția slovacă, recunoaște că satul trăiește binișor din cele 410 milioane de forinți (peste 50 de miliarde de lei vechi) venite de la statul maghiar, cărora li se adaugă resursele financiare provenite din accesarea diferitelor fonduri naționale sau europene.

Viața în UE

Viața în Europa nu e, însă, numai roz-bombon. Aderarea a cam stricat piața legumelor din Ungaria, pe care micherechenii o dominau la capitolul castraveți. „Prețurile au devenit foarte fluctuante, iar micherechenii, care stau toată ziua la muncă în sere, nu au capacitatea de a contracara jocurile pieței. De la peste 200 de forinți kilogramul, castraveții au ajuns săptămânile trecute și la 40 de forinți. Plus că nici producția n-a mai ieșit acum ca-n alți ani”, își plânge primarul *Martin* consătenii contemplându-și propriile sere, din care a cules deja totul.

Câteva străzi mai încolo, *Mihai Ardelean* robotește din greu să țină în viață ultima recoltă, acum, când prețul s-a mai ridicat un pic, pe la 70 de forinți. „Sunt cam bătrâni castraveții și, ca la omul bătrân, dacă nu le dai un pic de ajutor, de medicament, nu-i merge bine”, filozofează nea *Mihai* în timp ce pregătește două găleți de substanță cu care să ude castraveții. Are cinci „serii”, cum le spune el la sere, și face de pe ele un profit

de circa o jumătate de milion de forinți. A avut și 33 de „serii”, când era tânăr și în putere. Pe-atunci și prețurile erau altele... „Îți ve-dea și voi că ușor n-o să fie în Uniunea Europeană. Io până amu' mare schimbare în bine n-am văzut, așa...”, îi avertizează nea *Mișu* pe românii lui din țară, alături de care a trăit anul ăsta, cu sufletul cât un purice, drama inundațiilor. „Mare pacoste o fost pe bieții oameni, Doamne feri! Am văzut la televizor, că am antenă și mă uit în fiecare zi”, întărește micherechianul.

Adevărata Românie

„Sunt dezbinați, foarte dezbinați, românii din Ungaria, de fapt, așa-i recunoști pe români, și nu se vor împăca niciodată”. Venită din partea unui oficial al Ambasadei României la Budapesta, *Mircea Opriță*, director al Institutului Cultural Român din Ungaria, aprecierea are valoare de sentință. Între forurile reprezentative la nivel național (Autogovernarea Românească pe Ungaria) și instituțiile culturale și religioase din Ungaria e o luptă pe viață și pe moarte, accentuată de alegerile care vor avea loc pentru autogovernările minorităților la 1 octombrie în acest an. Miza conflictului o reprezintă sumele importante de bani ce le revin celor care reprezintă comunitatea românească din Ungaria. Autogovernarea pe Ungaria primește constant 60 de milioane de forinți, din care folosește 95% doar pentru cheltuieli curente!

„Lumea s-a cam saturat de cei care conduc acum și vrea o schimbare. Va fi bătaie mare”, crede preotul *Ioan Bun*, român din județul Arad stabilit la Micherechi acum 10 ani. Și el, și alți oameni cu carte ai Micherechiului confirmă faptul că dezbinarea este una dintre tradițiile păstrate cu sfințenie de-a lungul secolelor de către românii din Ungaria. Portul, mâncărurile și dansurile populare sunt alte câteva.

Dansul cel mai tare din Ungaria

Pe lângă celebrii castraveți pe care îi cultivă, românii din Micherechi sunt mândri și cu dansul specific localității lor. Micherechenii își dau încă de la grădiniță copiii la dansuri populare, apoi, cu trecerea anilor, nu se mai satură să numere premiile luate de aceștia la diferitele festivaluri din Ungaria, din România și din restul lumii. „Dansul popular micherechean este o mândrie până și pentru maghiarii de aici. Nu există formație de dansuri din Ungaria care să nu știe să danseze »micherechenește«, afirmă *Eva Iova*, directorul săptămânalului „Foaia românească” din Gyula.

„Vine Clujul pe la voi”, la Micherechi

Câteva zeci de interpreți din România s-au aflat la Micherechi la sfârșitul săptămânii trecute pentru a filma o ediție a binecunoscutei emisiuni „Vine Clujul pe la voi”, a postului regional TVR Cluj. Interpreții au cântat în cadrul Festivalului Castraveților, manifestare ajunsă în acest an la a IV-a ediție și organizată de autoritățile locale din localitate cu ajutorul TVR Cluj. Pe lângă muzică, băuturi și mâncăruri alese, românii din Micherechi s-au delectat și cu inedite concursuri între cultivatorii de castraveți. Posesorii celui mai lung (63 de centimetri), gros (31,5 centimetri diametru) greu (2,80 kilograme) și cel mai ciudat castravete au primit diplome și sticle de șampanie.

(Articolul a apărut în Monitorul de Cluj, autor: Ciprian Rus)

„De tânăr am simțit vocația mea de a crea, de a picta”

Robert Corvus-Cora este un tânăr din Leucușhaz, care alături de meseria lui de meșter de monumente funerare este preocupat de arta plastică. Fiind încurajat și sprijinit de meșteri din Bichișciaba, Budapesta și Seghedin, s-a orientat mai întâi spre sculptură, iar apoi spre pictură. Numele lui Robert Corvus-Cora a devenit cunoscut pe plan național la mijlocul anilor 1990, când a început să picteze tablouri cu teme istorice de mari dimensiuni și, din această perioadă, tânărul ambițios a început să-și construiască cariera de artist plastic.

Ultima expoziție de Robert Corvus-Cora a fost vernisată la 12 august, la Micherechi. Tânărul din Leucușhaz s-a simțit onorat de această ocazie, deoarece își are rădăcinile în acest sat românesc.

– Eu sunt meșter de monumente funerare. De 19 ani sunt industriaș în mod legal, actualmente am 13 angajați. Recent am făcut un monument funerar pentru Teodor Gurzău din Budapesta, originar din Micherechi, care a fost ales „Poștașul anului 2005”. După moartea lui, sora lui, *Maria Iova*, i-a comandat de la noi monument funerar și dânsa mi-a dat ideea să-mi fac o expoziție de picturi la Festivalul Castraveților din Micherechi. După aceasta am luat legătura cu viceprimarul *Gheorghe Netea* care a aranjat apoi vernisajul expoziției. Așa am ajuns să mă apropiez de oamenii din Micherechi. M-am străduit să duc picturi cu teme cât mai variate, peisaje, natură moartă, portrete, iar în ce privește genul, am trimis picturi în ulei, pastel, acuarelă, desen realizat cu cărbune. Aceste picturi sunt de fapt de dimensiuni relativ mici, dar, bineînțeles, am și picturi mult mai mari, picturi în dimensiuni grandioase, în mărime de 9x5 m.

De altfel, bunicii mei după tată au fost din Micherechi. Bunicul a fost Cora, iar bunica Nădăban. Din păcate, pe ei nu i-am mai cunoscut. Ei s-au mutat de tineri la Dombegyháza și tatăl meu s-a născut acolo. Mama mea a fost născută la Leucușhaz și după ce ei s-au cunoscut și s-au căsătorit, au trăit la Leucușhaz, născându-mă și eu aici. Din păcate, tata a rămas orfan de mic copil, el s-a îndepărtat de frații săi și ne-am întâlnit foarte rar. Așa că nu știu nimic despre rudele din Micherechi, numai cu neamurile din Iula ținem legătura, cu familiile Cora.

– Înseamnă că te interesează originea familiei tale?

– Mă interesează foarte mult. Aș vrea să știu și despre originea românilor din Micherechi. Și aici la Leucușhaz exista pe vremuri un sălaș, numit Tulcan, unde la mijlocul secolului al XIX-lea s-au așezat familii românești. Acești oameni trăiesc aici, la Leucușhaz. Și eu am mulți români în vecinătate. Din păcate, eu nu vorbesc limba română și nu știu prea multe despre rădăcinile mele, dar îmi recunosc originile românești. M-am bucurat foarte mult atunci când mi-au propus să-mi fac o expoziție la Micherechi. Când am fost elev la școala din Bichișciaba, am avut și colegi din Micherechi, pe *Tiberiu Iuhás* și *Ioan Poiendan*.

– Când ai realizat că ai talent artistic?

– Eu cred că există în sufletul omului ceva care te îndeamnă să faci ceva într-un domeniu al artei, fie vorba despre literatură, muzică sau artă plastică. Aveam 10 ani, când dirigintele meu de la școala generală mi-a remarcat talentul, iar mai târziu, în cursul superior profesorul de desen *Aurel Uncs* s-a ocupat serios cu mine. De tânăr am simțit vocația de a crea, de a picta. Când am fost elev în clasa a opta am început să pictez în ulei, iar când am ajuns la școala medie, timpul liber mi l-am petrecut lângă tablouri, am citit, m-am plimbat prin natură, am umblat la muzee. Am avut norocul că mereu au fost alături de mine meșteri care m-au învățat. *Pietrarul Csöke Péter* din Iula a fost un meșter foarte bun care m-a învățat respectul și iubirea față de ordine și

Robert Corvus-Cora, în grădina aranjată de el

muncă, iar parohul local *Mayer Tibor* m-a instruit în domeniul artei plastice. Acești oameni deosebiți m-au încurajat mereu să mă ocup în mod serios de ceea ce-mi place, pentru că sunt talentat. Din păcate, n-am avut posibilitatea să studiez artă plastică nici într-un liceu special, nici la universitate, pentru că deși mi-a plăcut să pictez și să desenez, notele mele de la școală nu au fost cele mai bune. Dar am început să învăț în mod autodidact, am citit enorm de mult, am studiat creațiile marilor pictori în muzee. Eu, de exemplu, stăteam ore întregi în fața picturilor lui Rubens și ale altor artiști renumiți. Uneori ușierul credea că vreau să fur pictura respectivă. Am umblat la cercuri de desen la Bichișciaba, unde am analizat creații și am vizitat împreună expoziții.

– Succesele tale dovedesc că realizările în viață nu depind întotdeauna de problemele financiare sau de condițiile familiale. Așa este?

– Bineînțeles. Familia noastră nu a avut posibilități materiale și eu nu am putut învăța în școli superioare, însă dacă vrei ceva cu adevărat poți să reușești orice. Mereu îmi sfătuiesc angajații: „Băieți, lucru imposibil nu există, însă oameni imposibili sunt atât mai mulți!” Dacă omul vrea, chiar poate să mute munții.

Nu vreau să mă laud, dar omul trebuie să știe din tinerețe ce vrea, iar eu știam deja de la vârsta de 16 ani. Eu, de exemplu, vreau să creez pentru posteritate. Consider o mare problemă libertatea modernă, nimic nu e oprit, tinerii pot face ce vor. Ar fi cu mult mai bine dacă școlile, profesorii ar fi mai severi, dacă pedagogii i-ar putea trage la răspundere cu adevărat pe elevi. Mă întreb eu, la ce ajută faptul că elevii se duc cu părul vopsit, cu cercei, cu telefoane mobile la școală? Copiii de astăzi nu mai sunt politicoși, contrazic profesorii și aceștia nu pot face absolut nimic. Eu sunt de partea disciplinei severe, pentru că altfel tinerii ar pieri în capcanele lumii moderne, stricate.

– Întreaga locuință a voastră, aranjarea grădinii, interiorul casei dovedesc dragostea ta față de frumos. Îți place să trăiești în această atmosferă?

– Am citit foarte multe cărți despre viața artiștilor mari, dintre care unii au fost dezordonați, iar alții au trăit o viață de urmat. De pildă Rubens, pictorul flamand din secolul al XVII-lea, a vorbit mai multe limbi, a iubit ordinea, a făcut totul pentru patria sa și caracterul lui îmi este un exemplu, demn de urmat. Cred că dezordinea din jurul nostru este deja o jumătate de săracie.

– Ai realizat lucruri mari la o vârstă tânără. Ce fel de planuri ai pentru viitor?

– Familia mea a fost săracă, financiar nu m-au putut ajuta, în schimb i-am sprijinit eu pe ei. Toată afacerea am realizat-o din propriile puteri. De mai bine de zece ani am angajați cu care facem monumente funerare. Lucrăm și cu granit. O parte a banilor pe care i-am câștigat i-am folosit pentru călătorii în străinătate, am străbătut vestul Europei, am vizitat toate muzeele și am studiat arta bogată peste tot. Este nevoie să cunoaștem cultura, arta, istoria altor popoare. În ce privește activitatea mea artistică, iarna am mai mult timp pentru picturi. Din primăvară până toamnă pictez peisaje sau când înfloresc liliacul îmi aduc într-o vază acasă și dacă am două ore libere mă pun să-l pictez. Mă atrage foarte mult arta clasică, sculpturile cioplite frumos. Iubesc arta Renașterii și stilul baroc. Mă impresionează arta secolului al XVI-lea și al XVII-lea și, bineînțeles, lumea antică, arta romană și egipteană. Consider complexitatea oricare etapă a artei laice. Doresc să continui pictatul și cu teme istorice, dar realizarea tablourilor în mărime grandioasă necesită aproape doi ani de zile.

Rita Păcaș

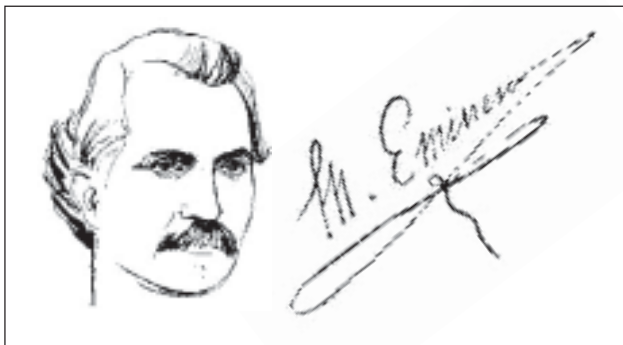
Marile personalități ale României

În recenta campanie lansată la Televiziunea Română cu titlul „Mari Români”, telespectatorii au decis la începutul lunii iulie cine să intre în finala campaniei pentru cel mai important român din istorie. Așadar primii zece „Mari Români” premiați – în ordine alfabetică – sunt: Ion Antonescu, Constantin Brâncuși, Carol I, Nadia Comăneci, Al. I. Cuza, Mircea Eliade, Mihai Eminescu, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Richard Wurmbrand.

În următoarele săptămâni vă vom prezenta viața și activitatea acestor mari personalități.

7. Mihai Eminescu – Luceafărul poeziei românești

Mihai Eminescu este cel mai mare scriitor român pe care l-a ivit până acum timpul. A fost o personalitate copleșitoare, care i-a impresionat pe contemporani prin inteligență, memorie, curiozitate intelectuală, cultură de nivel european și farmecul limbajului. Poet al înaltelor cugetări și revolte, aplecat peste urna nesățioasă a timpului și meditănd la destinul efemer al omului, Eminescu a fost, înainte de toate, liric prin excelență al propriilor sale experiențe, al propriei sale vieți, cu bucuriile și deznădejile ei. În cursul a 17 ani de existență creatoare, a ridicat scrișul românesc pe culmile celui mai înalt prestigiu și care, cu prețul vieții și al multiplelor ei sacrificii, a desfășurat o rară și bogată activitate cetățenească (bibliotecar, revizor școlar, ziarist). Astăzi este iubit și studiat cu devoțiune, atât pentru exemplul vieții sale de martir, cât și pentru inegalata sa artă poetică.

Născut la Botoșani la 15 ianuarie 1850, drept al șaptelea dintre cei 11 copii ai căminarului Gheorghe Eminovici, provenit dintr-o familie de țărani români din nordul Moldovei, și al Ralucăi Eminovici, născută Jurașcu, fiică de stolnic din Joldești, Mihai a cunoscut o copilărie dintre cele mai fericite. Casa părintească privea spre dealurile împădurite din față, după cortina căroră îmbiau pădurea, gârla și iazul cu insulă. În anii binecuvântați ai copilăriei se încheagă inițierea poetului nu numai cu farmecele naturii și în tainele firii, dar și în puritatea originară a vieții

de țară, a cărei complexă cunoaștere copilul o soarbe de timpuriu de la izvor.

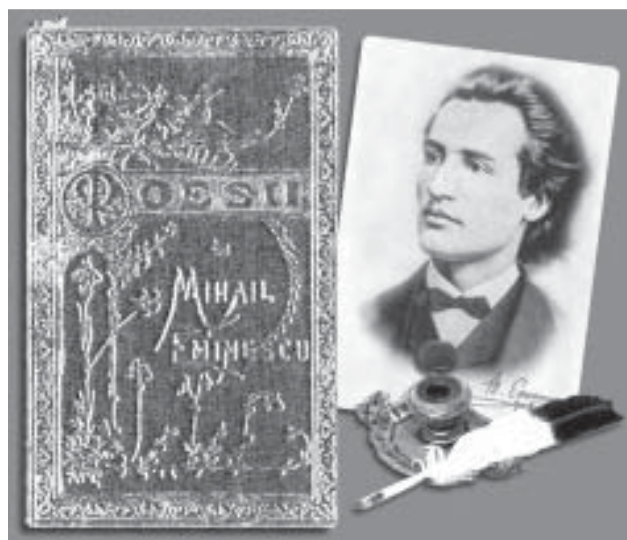
Între anii 1858–1866, urmează cu intermitențe școala la Cernăuți. Termină clasa a IV-a clasificat al 5-lea din 82 de elevi, după care face două clase de gimnaziu. Părăsește școala în 1863, revine ca „privatist” în 1865 și pleacă din nou în 1866. Între timp, e angajat ca funcționar la diverse instituții din Botoșani (la tribunal și primărie) sau pribegște cu trupa Tardini-Vlădescu.

1866 este anul primelor manifestări literare ale lui Eminescu. În ianuarie moa-

re profesorul de limba română Aron Pumnul, iar elevii scot o broșură, „Lăcrămioarele învățăcelor gimnaziști”, în care apare și poezia „La mormântul lui Aron Pumnul” semnată de M. Eminoviciu. La 25 februarie și 9 martie debutează în revista „Familia”, din Pesta, a lui Iosif Vulcan, cu poezia „De-aș avea”. Iosif Vulcan îi schimbă numele în Mihai Eminescu, adoptat și de poet și, mai târziu, și de alți membri ai familiei sale. În același an îi mai apar în „Familia” alte cinci poezii. În toamna anului 1869, când descinde în Viena, tânărul Eminescu era nu numai stihitatorul de oarecare notorietate din paginile Familiei sau al atâtor poeme necunoscute, pe care și le scria cu acuratețe și-n ordine în caietul confectionat de el, dar și posesorul unei solide culturi literare, în primul rând teatrale. A intenționat să-și continue studiile, dar nu-și realizează proiectul. Ajunge suflor și copist de roluri în trupa lui Iorgu Caragiale, apoi secretar în formația lui Mihai Pascaly și, la recomandarea acestuia, suflor și copist la Teatrul Național, unde îl cunoaște pe I. L. Caragiale. Continuă să publice în Familia; scrie poezii, drame „Mira”, fragmente de roman „Geniu pustiu”, rămase în manuscris; face traduceri din germană „Arta reprezentării dramatice”, de H. Th. Röscher.

Între 1869 și 1872 este student la Viena. Urmează ca „auditor extraordinar” Facultatea de Filozofie și Drept (dar audiază și cursuri de la alte facultăți). Activează în rândul societății studențești (printre altele, participă la pregătirea unei serbări și a unui Congres studențesc la Putna, cu ocazia împlinirii a 400 de ani de la zidirea mănăstirii de către Ștefan cel Mare), se împrietenește cu Ioan Slavici.

Prin 1874, Maiorescu propune lui Eminescu un post de profesor la Universitatea din Iași cu condiția să-și pregătească doctoratul – „o nimica toată”, cum spunea el. Dar propunerea ce i se face, oricum l-ar măguli, „vine totuși prea devreme” și îl pune în fața unui grav proces de conștiință. Este,

desigur, în această rezervă o corectitudine intelectuală rar întâlnită în timpul acela ce sfârșește prin a anula cariera universitară a unui mare poet. După o serie de amănări, ajunge la Iași, unde e numit pe ziua de 1 septembrie 1874 director al Bibliotecii centrale. Iașiul în care și-a petrecut trei din anii cei mai frumoși, dar și cei mai frământați ai scurtei sale existențe, a însemnat pentru Eminescu: Iașiul bibliotecarului, al revizoratului școlar, al redactorului la Curierul de Iași și marea lui iubire pentru Veronica Micle. Aici devine bun prieten cu Ion Creangă, pe care-l determină să scrie și-l introduce la Junimea. Situația lui materială e nesigură și are necazuri în familie (ii muriseră mai mulți frați, îi moare și mama).

În 1877 se mută la București, unde până în 1883 este redactor, apoi redactor-șef (în 1880) la ziarul Timpul. Desfășoară o activitate publicistică excepțională, care-i ruinează însă sănătatea. În acești ani scrie marile lui poeme (seria Scrisorile, Luceafărul, etc.).

În iunie 1883, surmenat, poetul se îmbolnăvește grav, fiind internat la spitalul doctorului Șuțu, apoi la un institut de lângă Viena. În decembrie îi apare volumul

Poezii, cu o prefață și cu texte selectate de Titu Maiorescu (e singurul volum tipărit în timpul vieții lui Eminescu).

Anii dintre 1883 și 1889 sunt ani de boală, cu reveniri și recăderi din ce în ce mai dese. Practic, nu scrie nimic sau foarte puțin. Mihai Eminescu se stinge din viață la 15 iunie 1889 (ora 3) în casa de sănătate a doctorului Șuțu. Este înmormântat la București, în cimitirul Bellu, în numerosul cortegiu luând parte, dintre notabili, Kogălniceanu, Maiorescu, Lascăr Catargiu. Corul, condus de Bărcănescu, a intonat „Mai am un singur dor”, poemul său testamentar.

Să ne aducem pururi aminte de Mihai Eminescu, cel mai ales între toți scriitorii neamului românesc, apărut pe neașteptate în literatura lăncedă și convențională a epocii. În viața lui scurtă a dus arta poeziei la înălțimi neîntrecute până astăzi, îmbogățind ritmul, rima și expresia artistică; a dat cuvintelor adâncime unică, viziunilor orizont nemărginit. Pe lângă acest progres al artei scrisului, Eminescu a îmbogățit limba și a legat poezia cultă de producțiile din veac ale cântăreților anonimi ai neamului.

Anca Liana Crișan

„Astfel se stinse în al optulea lustru de viață cel mai mare poet, pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pământul românesc. Ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și câte o stea va veșteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în feava subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale”.

(„Viața lui Mihai Eminescu” (1932),
G. Călinescu)

TOP 10 – Cele mai ciudate hoteluri

Numărul 10
Wild Canopy Reserve
(Masinagudi, Tamilnadu, India)

Wild Canopy Reserve oferă ce este mai bun în ambele lumi: aspect rustic și case

Wild Canopy Reserve

făcute din frânghii și liane, localizat la câțiva metri deasupra solului și care îți oferă toate facilitățile de care ai nevoie, inclusiv Jacuzzi.

Casele sunt amplasate în copacii aflați pe teritoriul unei rezervații naturale ce conține tigri, leoparzi, elefanți, bizoni, hiene și multe altele. Nu trebuie să-ți faci griji referitor la cum vei coborî din copac, în toiu nopții, dacă ai nevoie la toaletă, și asta deoarece toate casele au în dotare băi cu apă curentă.

Numărul 9
Benesse House
(Kagawa, Japonia)

O încrucișare reușită între un muzeu de artă mo-

dernă și un hotel, Benesse House este amplasat în mijlocul unui parc național ce are drumuri rustice care îi străbat dealurile coborând spre mare. Benesse este termenul în latină pentru „trăiește bine”, și este un nume

extrem de potrivit pentru acest hotel.

Lucrările de artă le întâlnești la tot pasul – și în hotel, dar și prin tot complexul. Vei da peste tot felul de statui sau sculpturi plimbându-te pe plajă sau pe una dintre multele cărări ale parcului.

Numărul 8
Exploranter, Overland Hotel
(Sao Paulo, Brazilia)

Exploranter – un hotel pe roți – a fost în mod cert creat pentru aventurieri. Cu toate că din anumite puncte de vedere este un hotel modest, Exploranter are facilități ce include bucătărie, dușuri și 28 de paturi.

Exploranter se află amplasat în Sao Paulo și se deplasează în „turnee” prin toată Brazilia, Chile și Argentina.

Numărul 7
Kasbah Du Toubkal
(Marrakech, Maroc)

Kasbah a fost la origine construit pentru a fi reședința de vară a unui membru al familiei Glaoui – una din cele mai influente familii din zonă, în anii 40. Amplasat la baza celui mai înalt vârf din Africa de Nord, Jbel Toubkal, Kasbah Du Toubkal este în inima muntelui și are vedere la trei văi minunate. Acesta este un loc perfect pentru o escapadă marocană.

Numărul 6
Hotelul Woodpecker
(Suedia)

Hotelul Woodpecker este printre cele mai mici din lume. Poate găzdui un singur musafir, sau un cuplu, ceea ce este perfect având în vedere că el se află într-un copac, la câțiva metri deasupra unui parc suedez. Această casă din copac nu este chiar în totalitate rustică – are verandă, hamac și toaletă.

Numărul 5
Whitepod
(Elveția)

Aflat la o altitudine de peste 5577 de picioare, Whitepod are în dotare cinci

iglu-uri ultramodern, chiar în inima Alpilor. Whitepod este pentru cei activi: poți ajunge „acasă” doar pe skiuri sau cu snowboard-ul.

Numărul 4
Jules Undersea Lodge
(Key Largo, Florida)

Jules Undersea Lodge duce scufundarea la un alt nivel – mai exact, la 21 de picioare sub nivelul mării. Pentru a intra înăuntru, oaspeții trebuie să se echipeze și să se scufunde în Laguna de Smarald. Acest amplasament acvatic a fost inițial un laborator în care cercetătorii observau și studiau viața de pe recifurile de lângă Puerto Rico.

Numărul 3
Gamirasu Cave Hotel
(Urgup, Turcia)

Hotelul se află într-o peșteră și în vremuri de mult apuse era un refugiu bizantin, ce se presupune că ar avea o vechime de peste 1000 de ani. Până de curând, acest refugiu era folosit de preoții creștini, iar unele dintre camere erau folosite pe post de celule.

Numărul 2
Propeller Island City Lodge
(Berlin, Germania)

Fiecare cameră de la Propeller Island este diferită o cameră are un pat ce pare a fi suspendat în aer, iar o

alta are formă tubulară. Oaspeții pot să rezerve orice cameră doresc, în așa fel încât totul să fie pe placul lor. Dacă îți place stilul gothic, încearcă să rezervi camera Gruft: aceasta are înăuntru două sicrie ce se pot transforma în paturi.

Numărul 1
Hotel Puerta America
(Madrid, Spania)

Ce poți să faci cu mai bine de o duzină de designeri și arhitecți internaționali de top și le dai un hotel pe mână să facă tot ce poftesc din el? Hotelul Puerta America așa a făcut. Au angajat talente mondiale precum Jean Nouvel, Ron Arad, Norman Foster, și alții, și le-au dat fiecare câte un etaj pe care să îl facă după placul lor.

Nouvel, spre exemplu, a venit cu ideea unei piscine cu apă neagră, în timp ce Arad s-a jucat cu simțurile făcând pereți rotunzi și tuburi. Fiecare etaj este complet diferit de celelalte, incluzând aici și barul de pe hotel, Bar Skynight, unde poți asculta în fiecare weekend muzică jazz.

Hotel Puerta America

Sudoku

	2							
5								8
4		7			6		5	
9	6				4	7	8	5
7		8				1		3
3	4	1	7				2	6
	9		8			5		4
1								7
							9	

(Soluția pe pagina a 15-a)

Coca Cola și Pepsi Cola, interzise în Letonia

Guvernul de la Riga a interzis vânzarea în școli, de la 1 noiembrie, a produselor și a băuturilor care conțin coloranți, cofeină și substanțe artificiale înformază ziarul orădean Crișana, pe lista acestora figurând și cei mai mari producători din piață, Coca-Cola Co. și PepsiCo Inc.

Ministerul Sănătății din Letonia a explicat această decizie prin creșterea numărului de copii care suferă de obezitate. Conform Ministerului Sănătății de la Riga, Uniunea Europeană permite țărilor

membre să interzică vânzarea produselor care conțin substanțe artificiale. În locul bomboanelor, a chipsurilor și a băuturilor carbogazoase, cantinele din școli au fost aprovizionate cu alune nesărate, fructe, apă minerală și sucuri fără zahăr. Decizia guvernului letonez vine la o lună după ce fostul secretar de stat american Madeleine Albright a cerut președintelui leton Vaira Vike-Freiberga să nu treacă la interzicerea produselor Coca-Cola în școli. Cu toate acestea, autoritățile locale au hotărât în-

terzicerea comercializării produselor celor două mărci precum și a altor produse.

Cei mai mari producători de băuturi răcoritoare din lume se confruntă cu probleme serioase și în India unde comercializarea mărcilor celor doi producători este interzisă în tot mai multe state. Decizia autorităților indiene a venit după un raport al autorităților sanitare veterinare de la New Delhi care susțin că au găsit în aceste băuturi răcoritoare un nivel de pesticide mai mare decât limita permisă. R. P.

Fotbal

Steaua în Liga Campionilor

Roș-albaștrii continuă istoria glorioasă a celei mai titrate echipe de club din România. Elevii lui **Cosmin Olăroiu**, miercurea trecută au dat dovadă de o mare disciplină tactică și o dăruire totală. Fără trei elemente de bază, **Ghionea, Rădoi și Iacob**, Steaua București a învins cu 2-1 pe Standard Liege, calificându-se în faza de grupe a Ligii Campionilor cu un scor general de 4-3. În istoria fotbalului românesc numai Steaua a putut ajunge la cea mai înaltă scară a fotbalului la nivel de club. Până acum de trei ori, ultima dată exact acum 10 ani, în 1996. După tragerea la sorți am aflat că cea mai bună echipă românească a ajuns în Grupa E, acolo unde cap de serie este Real Madrid.

Calificarea în faza de grupe a Ligii Campionilor este un obiect râvnit de 10 ani a suporterilor din Ghencea. Însă până aici a dus un drum greu, plin de obstacole și echipa a reușit doar în urma a două sezoane cu succes, petrecute în Cupa UEFA. Tânărul antrenor, **Cosmin Olăroiu**, a întâmpinat greutăți suplimentare prin faptul că a fost nevoit să înlocuiască trei elemente de bază ale echipei. Și, cu toate că nu dispune de un efectiv obișnuit la nivel european, înlocuitorii au reușit să facă față. **Baciu, Cristocea și Valentin Badea** au demonstrat că oricând pot fi folosiți. Ba mai mult ultimul, care nu demult încă lupta împotriva retrogradării cu echipa Vasluiului, miercurea trecută a marcat de două ori, spulberând toate speranțele belgienilor.

55.000 de spectatori, spectacol pe măsură

După egalul de 2-2 la Liege, era de așteptat că Stadionul Național se va dovedi din nou neîncăpător pentru toți doritorii de bilete. Chiar și belgienii au rămas cu gura căscată, văzând modul de susținere a suporterilor steliști. Dar emoția oaspeților a fost risipită repede de golul lui **Jovanovici**, care a înscris în minutul 2. Dar suptorii și echipa n-au disperat. Primii au continuat să încurajeze fără întrerupere, iar

cei din urmă s-au instalat în atac pozițional, care până la urmă și-a adus roadele. A mai venit un moment dramatic, când mult contestatul portar stelist, **Carlos**, a salvat situația în fața a doi atacanți oaspeți. Apoi au urmat momentele de neuitat al unui atacant tânăr. **Vali Badea**, prima dată a punctat de la 17 metri, în urma unei pase venite de la **Dorin Goian**. Golul a asigurat românii o pauză mai puțin agitată. Apoi, în prima parte a reprizei secunde același **Badea** a fructificat fără milă o oportunitate creată de **Bănel Nicoliță**, care folosindu-se de nehotărârea belgienilor a recuperat o mingie în jumătatea de teren a oaspeților. Apoi Steaua a reușit să țină departe jocul de propria poartă și a mai creat, cel puțin, 3 ocazii clare de gol. Însă ex-constănțeanul **Cristocea** n-a reușit să fie atât de eficient în fața porții ca și în fazele de pregătire. Dar, și așa, Steaua s-a calificat, aducând o bucurie în toată România și chiar și în afara țării.

Vali Badea: „Visez”

Transferat în această vară de la Vaslui, **Badea** a plâns de bucurie la finalul meciului. Eroul Stelei a declarat: „Calificarea în grupele Ligii Campionilor este cel mai frumos eveniment din viața mea. Dedic golurile colegilor mei **Mirel Rădoi** și **Victoraș Iacob**. Așteptam

victoria, nu pot exprima în cuvinte ce simt în aceste momente. Parcă visez. Mi-am dorit de mic să joc la Steaua, la 17 ani am dat probe în Ghencea, iar acum visul mi s-a împlinit”. **Cosmin Olăroiu** este unul dintre cei doi tineri antrenori români (celălalt este **Răzvan Lucescu** de la Rapid) despre care mulți susțin că o se devină tehnicieni de top și pe plan internațional. **Olăroiu** nu are în spate o carieră fotbalistică însemnată, adunând doar 119 jocuri în Divizia A, și o perioadă petrecută în Asia. Dar ca antrenor mereu s-a remarcat cu abilități deosebite, chiar de la vârsta de numai 31 de ani, când a preluat FC Național pe locul 13 și a avansat-o pe poziția a 7-ea. Tot cu această echipă era la numai un meci de titlu. Apoi a urmat perioada de un an la Timișoara, când a pus bazele unei formații cu pretenții la cupele europene. Cu Steaua a câștigat un titlu și s-a calificat până în semifinalele Cupei UEFA. Se zice despre **Olăroiu** că

lucrează ca un fanatic 24 de ore din 24 și pregătește jocurile cu o meticulozitate ieșită din comun. „A trebuit să suferim puțin ca să ne calificăm. O să înceapă un sezon foarte greu pentru noi - adversari puternici de prima mână. O să avem posibilitatea să ne îmbunătățim lotul pentru că e foarte greu să faci față în două competiții importante cu lotul pe care îl avem. Meritul mare din această victorie se datorează suporterilor, care ne-au împins de la spate în permanență. Greul abia acum începe”, a declarat **Olăroiu**, în urma jocului cu Standard Liege.

Într-o grupă cu Real Madrid

Și tehnicianul nu s-a înșelat. Joia trecută a avut loc tragerea la sorți, în urma căreia s-a stabilit componența grupelor Ligii Campionilor. Datorită jocului sorții Steaua a ajuns în grupa E, în care cap de serie este Real Madrid și din ea mai fac parte două contracandidate deosebit de valoroase. Lyon a câștigat campionatul Franței în cinci sezoane consecutive, iar Dinamo Kiev este una dintre cele mai valoroase echipe din estul Europei.

Programul Stelei în Grupa E a Ligii Campionilor:

13 septembrie
Dinamo Kiev - **Steaua**
Lyon - Real Madrid

26 septembrie
Steaua - Lyon
Real Madrid - Dinamo Kiev

17 octombrie
Steaua - Real Madrid
Dinamo Kiev - Lyon

1 noiembrie
Real Madrid - **Steaua**
Lyon - Dinamo - Kiev

21 noiembrie
Steaua - Dinamo Kiev
Real Madrid - Lyon

6 decembrie
Lyon - **Steaua**
Dinamo - Real Madrid

Dinamo și Rapid s-au calificat în Cupa UEFA

Joia trecută, și reprezentantele României din Cupa UEFA au trecut cu succes de faza preliminară. Dinamo București a terminat la egalitate de 1-1 în fața lui Beitar Ierusalim și s-a calificat cu un scor general de 2-1. Rapid București a învins, pe teren propriu, pe bosniacii de la FK Sarajevo, cu scorul de 2-0, trecând

și ea de această fază cu scorul general de 2-1. Este remarcabil faptul că echipa lui **Răzvan Lucescu** se află într-o formă proastă, dar și așa a reușit calificarea cu un gol marcat de veteranul **Viorel Moldovan**, în minutul 90. În turul întâi eliminator al Cupei UEFA, Dinamo va da piept cu Skoda Xanthi, o forma-

ție din Grecia, iar Rapid va întâlni clubul portughez, Nacional.

Meciurile tur se vor disputa pe 14 septembrie, iar partidele retur pe 28 septembrie, învingătoarele urmând să evolueze în grupele Cupei UEFA. Rapid va evolua prima dată pe teren propriu, iar Dinamo va începe în deplasare.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB III Örkény - Julia	1-0
Campionatul județean, Bichiș div I Bătania - Füzesgyarmat	1-0
Micherechi - Frühwald Jamina	2-0
Campionatul județean, Bichiș div III Békéssámson - Aletea	0-1

Următoarele meciuri

2 septembrie (sâmbătă):	
Julia - Algyó	16.30
Bătania - Szeghalom	16.30
Dévaványa - Micherechi	16.30
Aletea - Csorvás	16.30

TVR 1

Luni 4 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Fiicei mele, cu dragoste! 8.50 Integrame despre integrare 9.35 Takugama, pădurea speranței. Documentar 10.30 Bucuriile muzicii 11.05 Serial. Justiție militară. Seria a VII-a. Episodul 8. 12.00 Hollywood star. Documentar 12.30 Desene animate 13.00 Jurnal TVR 13.30 Spectacolul lumii...văzut de Ioan Grigorescu 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Serial. Cory și restul lumii 16.30 Serial. Doctor Becker 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Teoria conspirației **20.05 Despre mari români** 21.10 Serial CSI-Crime și investigații.

Florin Iaru la „Despre mari români”

Marti 5 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Prietenul Day-O 9.35 50 de ani de divertisment în 50 de emisiuni (R) 10.30 Bucuriile muzicii 11.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Împreună pentru natură (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Corry și restul lumii 14.30 Oglinda retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Serial. Corry și restul lumii 16.30 Serial. Doctor Becker 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Film. Notting Hill 21.10 Serial. CSI-Crime și investigații 23.00 Jurnalul TVR.

Miercuri 6 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Festivalul Național de Muzică Ușoară Mamaia, 2006 (R) 9.35 50 de ani de divertisment în 50 de emisiuni (R) 10.30 Bucuriile muzicii 11.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Vreau să fiu... 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Corry și restul lumii 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convingeți-vă 16.00 Serial. Corry și restul lumii 16.30 Minutul O. Ediție specială 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Serial. Neveste disperate 20.00 Fotbal: Albania-România 23.00 Jurnalul TVR.

Joi 7 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Festivalul Național de Muzică Ușoară Mamaia, 2006 (R) 9.35 50 de ani de divertisment în 50 de emisiuni (R) 10.30 Bucuriile muzicii 11.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Mic, da' voinic! (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Corry și restul lumii 14.30 Akzent. Emisiune în limba germană 16.00 Serial. Corry și restul lumii 16.30 Serial. Doctor Becker 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Film. Prima pagină 21.10 Serial. CSI-Crime și investigații 22.05 50 de ani de divertisment în 50 de emisiuni 23.00 Jurnalul TVR.

Vineri 8 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Festivalul Național de Muzică Ușoară Mamaia, 2006 (R) 8.20 Oglinda retrovizoare 9.35 50 de ani de divertisment în 50 de emisiuni (R) 10.30 Teoria conspirației (R) 11.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Planeta în jeansi (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Corry și restul lumii 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Serial. Cory și restul lumii 16.30. Hollywood star. Documentar 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Film. Mickey—Ochi Albaștri 21.10 O tură de aventură 21.50 Parfum de glorie...cu Ivan Patzaichin 22.45 Celebritățile timpului tău 23.00 Jurnalul TVR.

Sâmbătă 9 septembrie

6.00 Film. Comoara lui Tarzan 7.30 Desene animate 8.20 Celebritățile timpului tău 8.30 Vreau să fiu... 9.00 Mic, da' voinic! 9.30 Parfum de glorie (R) 10.25 Documentar 11.20 O tură de aventură 12.00 Serial. Justiție militară 13.00 Jurnalul TVR 13.20 TVR 50 13.50 Formula 1. Marele premiu al Italiei 15.20 Film. Compania monștrilor 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Surprize, surprize... 20.50 Jurnalul TVR 21.05 Surprize, surprize... 22.10 Film. Insomnia 23.10 Jurnalul TVR.

Duminică 10 septembrie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.20 Celebritățile timpului tău 8.30 Numai cu acordul minorilor (R) 10.30 Viața satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Festivalul Național de Muzică Ușoară Mamaia, 2006 13.55 Formula 1. Marele premiu al Italiei 16.00 Parteneri de week-end. Ediție specială 16.40 Teza-ur folcloric 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Minutul O. 19.30 Fotbal. Meci din Liga 1. 22.10 Film. Departee de Paradis 23.55 Jurnalul TVR.

TVR 2

Luni 4 septembrie

6.00 Atlas (R) 6.30 Germania în lung și-n lat 7.05 Ospetia în Balcani 8.00 Poftă bună! (R) 8.30 Casa ta (R) 9.00 Șlagăre... în revenire (R) 10.30 Inovații (R) 11.55 Expediție în necunoscut 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Incurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Germania în lung și-n lat (R) 16.00 Zestrea românilor 16.35 Serial. Sărutări furate 17.30 Ulița spre Europa 18.00 Roată la roată 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Motocicliștii pofticioși 19.35 Serial. Caracatița 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Angela Mooney se pregătește să moară 23.10 Desene animate.

Marti 5 septembrie

6.00 Serial. Fergus Mc Phail (R) 6.30 Germania în lung și-n lat 7.05 Ospetia în Balcani 8.00 Serial. Sărutări furate (R) 9.00 Film. Centrul de frumusețe 10.40 Serial. Caracatița (R) 11.30 Serial. Dragul de Raymond (R) 12.00 Motocicliștii pofticioși (R) 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Incurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Mărturie 16.35 Serial. Sărutări furate 17.30 Ulița spre Europa 18.00 Lumea de aproape 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Școala părinților. Documentar 19.35 Serial. Caracatița 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Iubiri și secrete 23.25 Desene animate.

Miercuri 6 septembrie

6.00 Serial. Fergus Mc Phail 6.30 Lecția de engleză 7.05 Ospetia în Balcani 8.00 Serial. Sărutări furate 9.00 Film. Centrul de frumusețe 10.45 Serial. Caracatița (R) 11.30 Serial. Dragul de Raymond (R) 12.00 Școala părinților (R) 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Incurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Lecția de engleză (R) 16.00 Omul între soft și moft 16.35 Serial. Sărutări furate 17.30 Ulița spre Europa 18.00 Natură și aventură 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.35 Serial. Caracatița 20.30 Ora de știri 21.30 Film. În mintea lui John Malkovich .

Joi 7 septembrie

6.00 Serial. Fergus Mc Phail 6.30 Lecția de engleză 7.05 Ospetia în Balcani 8.00 Serial. Sărutări furate (R) 9.00 Film. Centrul de frumusețe 10.40 Serial. Caracatița (R) 11.30 Serial. Dragul de Raymond (R) 12.00 Cum să nu ne îmbrăcăm (R) 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Incurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Minorități sub trei dictaturi 16.35 Serial. Sărutări furate 16.35 Serial. Sărutări furate 17.30 Ulița spre Europa 18.00 Bugetul meu 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Înapoi la mătură 19.35 Serial. Caracatița 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Joe cel frumos 23.20 Desene animate.

Vineri 8 septembrie

6.00 Serial. Fergus Mc Phail 6.30 Lecția de engleză 7.05 Ospetia în Balcani 8.00 Serial. Sărutări furate 9.00 Centrul de frumusețe 10.40 Serial. Caracatița (R) 11.30 Serial. Dragul de Raymond 12.00 Înapoi la mătură (R) 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Incurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Lecția de engleză (R) 16.00 Dincolo de hartă 16.35 Serial. Sărutări furate 17.30 Ulița spre Europa 18.00 Bazar 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Lecții de supraviețuire 19.35 D'ale lui Mitică 20.30 Jurnalul TVR 21.10 Serial. Liga gentilimilor 22.45 Film. Gorki Park.

Sâmbătă 9 septembrie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Minorități sub trei dictaturi (R) 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 ZOOM/2 10.00 Info...baza în direct 10.30 Serial. Școala micilor vrăjitoare 11.00 Serial. Andromeda 12.00 Fân Fest 12.30 Festivalul Folk You 13.30 Bazar (R) 14.00 Film. Orgolii 16.00 Via sacra 18.00 Hollywood reporter 18.30 Europa altfel 18.40 Film. Trep-tele iubirii 20.30 Jurnalul TVR 21.10 Film. Puterea iubirii.

Duminică 10 septembrie

6.30 ZOOM/2 (R) 6.30 Info...baza în direct (R) 7.30 Dincolo de cântec 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 10.00 Roată la roată 10.30 Motomagia 11.00 Construiind imposibilul 12.00 Șlagăre... în revenire 13.00 Casa ta 13.30 Poftă bună! 14.00 Serial. Lois și Clark - noile aventuri ale lui Superman 15.00 Expediție în necunoscut. Documentar 15.30 Hollywood: Necenzurat 16.00 Serial. Stargate Atlantis 16.50 Celebritățile timpului tău 17.05 Serial. Farmece 18.00 Zile care au zguduit lumea. Documentar 19.00 Atlas 19.30 Serial. Crimă în suburbie 20.30 Jurnalul TVR 21.10 Serial. Maestrul și Margareta 22.10 Film. Scrisori de la un asasin.

Liviu Berechet la „Zoom/2”

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

4 SEPTEMBRIE, LUNI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

5 SEPTEMBRIE, MARȚI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

6 SEPTEMBRIE, MIERCURI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

7 SEPTEMBRIE, JOI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

8 SEPTEMBRIE, VINERI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foia românească” 10.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Lumea femeilor” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

9 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere

10 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Lumea femeilor” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

6 septembrie 2006 (mtv ora 13.30)

Reluare: 8 septembrie 2006 (m2 ora 10.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

În programul românesc din săptămâna viitoare, în cadrul rubricii „Crai nou” o să puteți afla noi amănunte despre familia regală a României. În continuare, în cadrul unui portret, vă propunem să faceți cunoștință cu Vasile Ruja din Micherechi, care își dedică o bună parte a vieții sale unei pasiuni, care îl urmărește încă din copilărie. Se ocupă cu creșterea cailor de cursă.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.30-19.00. pe frecvența TVR2

Luni, 4 septembrie 2006

15.30–16.00 Cronica germană (emisiune în limba germană) 16.00–16.30 Planuri de casă 16.30–17.00 Partener TVR Timișoara 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Marti, 5 septembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–17.00 Magazin estival 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Miercuri, 6 septembrie 2006

15.30–16.00 Panoramic sud-vest 16.00–16.40 Viața la țară 16.40–17.00 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Joi, 7 septembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–16.30 Drumuri aproape (reluare) 16.30–17.00 Arhiva de top 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Vineri, 8 septembrie 2006

15.30–16.00 Orizonturi sârbești 16.00–17.00 Magazin estival 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Sâmbătă, 9 septembrie 2006

16.00–16.30 Vară cu cântec 16.30–16.45 Gura târgului 16.45–17.45 În prelungiri 17.45–18.00 Jurnal regional.

Duminică, 10 septembrie 2006

16.00–17.30 Cântecul de acasă 17.30–18.00 Românii de lângă noi.

Anunțuri

☐ Caut agent comercial-distribuitor în Ungaria – România pentru lenjerie de pat din lână (Kasmir-Merino) și accesorii. Vorbesc românește. Mobil: +36-30/925-5583. E-mail: ktt.tibor@free-mail.hu.

☐ De vânzare (chirie) în Köröstarcsa pe drum principal clădire chiar cu srl. (2, fost fab. de paste făinoase). Se poate folosi pentru orice activitate chiar în asociere (magazin, depozit-punct de vânzare legume-fructe, croitorie, vulcanizare etc.).Vorbesc românește. Mobil: +36-30/925-5583. E-mail: ktt.tibor@mail.globonet.hu.

Soluție din pagina a 13-a

6	2	3	9	5	8	4	7	1
5	1	9	2	4	7	6	3	8
4	8	7	1	3	6	2	5	9
9	6	2	3	1	4	7	8	5
7	5	8	6	9	2	1	4	3
3	4	1	7	8	5	9	2	6
2	9	6	8	7	3	5	1	4
1	3	5	4	2	9	8	6	7
8	7	4	5	6	1	3	9	2

<http://www.free-sudokus.com>

Se mută reluarea Ecranului nostru

Conform deciziei postului public de televiziune, începând din luna septembrie Ecranul nostru va fi reluat în zi de vineri, înainte de masă, de la ora 10,35, pe canalul 2 al Televiziunii Maghiare. Noua grilă intră în vigoare, deci, chiar din săptămâna viitoare. Colaboratorii Ecranului nostru speră, că și vineri, înainte de masă veți ține cu emisiunea dedicată românilor din Ungaria.

Început de toamnă cu gust de prai de prune

A sosit sezonul prunelor. Și pentru că anul acesta a fost un an roditor și bogat în fructe, gospodinele pun la conservat peste iarnă compoturile, fierb dulceață și magiun din prune. Săptămâna trecută am fost invitați să participăm la fiertul „praiului de prune”, la soții Cozma, originari din Micherechi și stabiliți în Iula de mai mult de zece ani. Bace Ioane și nana Floarea sunt căsătoriți de 53 de ani și în acești ani petrecuți împreună s-au ajutat tot timpul reciproc. Acum, ca pensionarii, trebăluiesc pe lângă casă ajutându-și copiii și nepoții. Anul acesta au avut pe cei șase pruni de la stradă o bogată recoltă de prune, din care zilele trecute nana Floarea a fiert o căldare de „prai”, iar din celelalte sute de kilograme bace Ioane își va face țuică. „Căci anul acesta le-a făcut Dumnezeu. Am adunat o maje de prune de pe un pom”, zice gospodarul mândru.

Cu toate că metoda tradițională cere mult timp și multă trudă, rezultatul este gustos. Prunele folosite sunt numai dintre cele foarte coapte, ca „praiul” să fie dulce, pentru că la magiunul autentic nu se folosește decât foarte puțin

zahăr. Se utilizează mai ales prunele lunguiete care se desfac ușor în două și la care se dezlipește sâmburele fără efort. Dar să o lăsăm mai bine pe nană Floarea să ne spună cum a pregătit „praiul”.

– Când sunt mai puține

prune, fierb „praiul” pe aragaz. Anul acesta am avut tare multe și m-am gândit să fierb în căldare, cum făceam mai demult. Am adunat cu bace-to Ioane prunele cu o zi înainte, le-am ales pe cele mai frumoase și mai coapte, și după ce le-am spălat și le-am scos sâmburii, le-am tocat cu mașina de tocat carne. Ce se vede aici în căldare este preparat din 65 de kg de prune, atâta am putut pune odată la foc. La început nu o intrat în căldare toate cele 65 de kg de prune, o rămas afară două găleți, dar după ce o început să fiarbă și o mai scăzut am adăugat ce-a mai rămas. Cel mai bine se fierbe când este jar, ca să fiarbă constant și tot timpul trebuie amestecat cu lingura de lemn, să nu se prindă de căldare. Fiertul și amestecarea permanentă durează 6–8 ore, în funcție de cantitate și nu se poate întrerupe până la final. Eu l-am pus să fiarbă la ora șase dimineața, iar acum este ora 12 și este aproape gata. Se știe că este destul de fiert atunci când totul a devenit o pastă foarte deasă, neagră-roșietică. Dacă a fost foarte bine pregătit, praiul poate fi păstrat peste iarnă fără să fermenteze. Eu, după ce îl iau de la foc, îl pun în sticle așa cald, după care îl bag

puțin la cuptor să prindă puțină scoarță și așa sigur va rămâne peste iarnă, fără să se strice.

Restul prunelor culese, familia Cozma le curăță de sâmburi și le pun la „țefre”, cum zice bace Ioane, să fermenteze pentru a face din ele țuică. Când se gândește la prune, bace Ioane are implicit în minte ideea că țuica e tare bună și că e o dovadă de patriotism și de respect pentru tradiție să o fabrice pe lângă casă. În multe gospodării de la țară, țuica se pregătește din prunele coapte sau din amestec de fructe, din care prunele nu lipsesc. Deoarece bace Ioane se ocupă de această muncă, ne-a povestit cum pregătește el prunele pentru țuică.

– Anul acesta le-a făcut Dumnezeu pe toate din belșug, am avut și caise, iar prune au fost tare multe. De la stradă, cu toate că sunt copaci mai tineri, am adunat de pe un prun o „maje” de prune. Am deja

două butoaie de „țefre” și mai trebuie să-mi aduc unul.

Eu toate prunele pe care le culeg și le pun la țuică le spăl ca să fie curate, le scot sâmburii și le „dărălesc” prin mașina de carne. Alții le pun așa cum le strâng de pe jos, dar mie nu-mi place așa. Am timp să mă ocup de asta toată ziua.

– Ați mai făcut țuică și anii trecuți?

– De când stau aici la Iula acum este al patrulea an când mă ocup de asta, dacă avem prune. Sunt ani care nu sunt așa roditori și de aceea facem acum prai, țuică, soția mea pune compoturi pentru că nu se știe, la anul poate nu va fi nimic.

Până am terminat de povestit, s-a terminat de fiert și praiul, așa că am fost prima care am putut gusta din proaspătul prai de prune, făcut după rețeta bunicii.

A. L. Crișan

FOAIA
românească
1 septembrie 2006
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcaș, Ștefan Crăsta, Anca Liana Crișan. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8, CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.